

Göteborgs Stifts-Tidning

Tvåhundraåttioåtta årgången

Nr 9

Fredagen den 20 december

2024

Lutherstiftelsen

Ledare

Julfrid i krigstid

FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT

- Alvesta** Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 S Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Gtj 11 A Petersson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 N Olsson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 C S Block, Nattvardsförhör
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingskyrkan): Hm 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman; Julafton Julbön 11 J-E Appell
Lund S:t Markus Biskopsg. 10: 11 Gtj J-E Appell
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 S Eriksen; Julafton Andakt 12 (Obs!) T Olsson
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

JULDAGEN

- Alvesta** Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Gtj 10 J Brandt Erlandsson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 G Skilling
Fridafors kyrka Gtj 16 J-E Appell
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 D Johansson
Helsingborg S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 11 (OBS tid!) M Lindström
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 S Eriksen

ANNANDAG JUL

- Borås** Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 N Olsson, J Birgersson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 C S Block
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: 11 Gtj P Toräng.
Naums kyrka: Hm 11 A Eliasson
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 T Olsson

Predikaturerna fortsätter på sidan 3.

Julfrid är ett välkänt begrepp i den kristna världen. I Norden innebar den förmoderna tidens julfrid att man under denna tid lät alla rättstvister vila och i hemmet endast utförde absolut nödvändigt arbete, såsom utfodring av boskap och liknande. Ved till huset måste huggas i förväg och maten förberedas innan julfriden inträdde. I mycket gamla tider var folk särskilt noga med att undvika sysselsättningar med hjul-liknande rörelser, såsom spinnande och upprullande av nät: sådant arbete i juletid ansågs skada utförarna. Skälet var att julfriden gällde hela Guds skapelse, såväl djurvärlden (man skulle avstå från all jakt, även på farliga rovdjur) som himlavalvet: man trodde att solens kretslopp "pausades" under denna tid och att inget fick röras i cirkel. Brott mot julfriden fick rättsliga efterföljder: så stadgar landskapslagarna höjda böter för dråp och mord tjugo dagar fr.o.m. julafton. Än idag utlyses julfriden officiellt i Åbo i Finland klockan 12 varje julaftonsdag med en gammal ordalydelse:

I morgon infaller vår Herres och Frälsares nåderika födelsefest; och varder förty härigenom en allmän julfred kungjord och påbjuden, med åtvarning till envar att denna högtid med tillbörlig andakt fira, och i övrigt iakttaga ett stilla och fridsamt uppförande, emedan den, som häremot bryter samt julhögtiden genom något olagligt eller otillbörligt förfarande oskärar, gör sig under försvarande omständigheter förfallen till det straff, lag och författningar för varje brott och överträdelse särskilt påbjuda. Slutligen tillönskas stadens samtliga invånare en fröjdefull julhelg.

Hur djupt rotad känslan var i det kristna Europa att jul var liktydigt med frid och fred, blev tydligt julen krigsåret 1914. På julaftonen tystnade vapnen bland 100.000-tals stridande längs frontavsnitt i Belgien där tyska trupper stred mot engelska och franska förband. Engelsmän och fransmän noterade att de tyska soldaterna började tända ljus och dekorera julgranar varvid de själva lade ned sina vapen och inledde julförberedelser. Snart stämde krigsmän på bägge sidor in i julpsalmer och grupper av soldater begav sig ut i ingenmansland mellan skyttegravarna och utbytte julgåvor. Men krigsledningen blev rasande och hotade med stränga straff för soldater som inte dödade sina fiender. Året efter beordrades bombardemang under julen för att förhindra en upprepning av detta "tilltag. Ändå hölls på vissa frontavsnitt spontan julfrid även 1915.

Men varför kunde krigsledningen inte acceptera att vapnen tystnade under julhelgen? Ett skäl var propagandan för att hålla i gång det fruktansvärda Första världskriget och hetsa befolkningarna till de oerhörda offer som kriget krävde. I propagandan framställde båda sidor sina motståndare som sataniskt onda för att motivera sina folk till fortsatt kamp. Kriget var inte längre främst ett medel för att vinna ära och makt utan ideologiskt motiverat som den rättfärdiges kamp mot ondskan förkroppsligad i fienden som skulle bekämpas med alla medel.

Julfrid är otänkbar i en sådan föreställningsvärld. Julfriden utgår från den kristna trossanningen att varje människa tillhör ett enda människosläkte skapat av Gud till att vara Hans avbild på jorden, ett släkte som Gud i sin kärlek sände

son att dö för, för att våra synder inte skall medföra vår undergång. Men nu uppvisar ju också kyrkohistorien – sedan kyrkan blev en maktfaktor i samhället - många exempel på hur även kristna bekämpat medmänniskor i övertygelsen att dessa är onskans företrädare (t.ex. den romersk-katolska kyrkans inkvisition). Men detta är ju en satanisk förvrängning av den bibliska människosynen, ofta föranledd av maktbegär hos avfallna kyrkoledare. För den bibliska människosynen lär oss att även evangeliets mest hatiska motståndare är min nästa, skapad att vara Guds avbild på jorden. Denne är min vilsekomne broder eller syster som Jesus dött för. Julen är ett gott tillfälle att erinra sig att vi människor alla är skapade till att vara syskon i Guds rike, under förbön för Kristi kyrkas fiender. Julfrid är en Guds gåva till kristna länder, något som kan hjälpa oss att besinna att Guds son blev människa för att bli anfader till ett förnyat, helgat människoläge där alla människor på vår jord inbjuds att i Kristus återfå sin förlorade gudslighet.

GST:s redaktion och Lutherstiftelsen

Post- och besöksadress:

Ekmansgatan 3, 411 32 Göteborg

E-postadresser:

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

lutherstiftelsen.goteborg@gmail.com

Redaktion

Patrik Toräng, ansvarig utgivare

E-post: patrik.torang@gmail.com

REDAKTION och EXPEDITION

Ekmansgatan 3, 411 32 Göteborg

E-post: gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Tel. **070 615 11 61** (Till Patrik Toräng)

www.goteborgsstiftstidning.se

Prenumeration

Helår: 350 kr (9 nr inkl. julnr)

Nypren- och gåvopen: 275 kr

Halvår: 200 kr (5 nr)

ANNONSPRISER

Första sidan 6 kr/mm, textsidan 5 kr/mm.

Döds- och tackannonser 5 kr/mm.

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 100 kr/st.

Moms tillkommer. Annonser skall inlämnas senast onsdag två veckor före påföljande tidnings utgivning.

Pg 2 55 21-6

Bg 340-5826

ISSN 0345-4290 Eget tryck

Alltsedan en skara änglars uppror i himlavärlden, så attackeras Guds rike av onda andeväsen med satan som ledare. I sitt verk brukar dessa onda makter människor som de vilseleder. Som syskon i Kristus kämpar vi alltså inte ”mot kött och blod, utan mot furstarna, mot makterna, mot världshärskarna här i mörkret och mot onskans andemakter i himlarymderna” (Ef 6:12). Här finns inte plats för någon julfrid utan denna kamp fortsätter utan avbrott intill denna tidsålders slut. Faktum är att Jesu Kristi födelse den första julnatten inleder en avgörande drabbning i denna strid. Jesu födelse är ingen fridshandling utan en Guds krigshandling mot de onda andemakterna i himlarymderna. I och med Jesu födelse framträder på jorden en gudamänniska som tar upp kampen för att rädda oss alla ur satans grepp. Julfriden är ämnad att ge de kristna styrka till strid. En strid som tar sig uttryck i en frimodig bekännelse, väckt av Guds Ande, att barnet som föddes i Betlehem den första julnatten är världens Frälsare och Herre!

Vi kan uppleva att denna strid för Guds rike blir alltmer påfrestande. Avfallet från kristen tro och kristna värderingar i vår västvärld blir allt grövre. Längre erkändes den kristna etiken som samhällets moraliska grundval även i ett Europa där de gudstjänstfirande skarorna glesnade. Nu attackeras Guds skapelseordning och människolivet på ett så flagrant och överväldigande sätt, att den kristna etiken inte bara trängs tillbaka utan att kristnas rätt att säga sin mening ifrågasätts! Så stigmatiseras kritiker av samkönade relationer, ”könsbyte”, intima relationer utanför äktenskapet, fri abort m.m. så till den grad att bibelkristna ofta avstår från att säga vad de menar om sådan orätt för att inte bli illa ansedda på skolor och arbetsplatser och kanske få svårt att försörja sig och sina familjer. Att detta är en kultur framdriven av onskans andemakter i himlarymderna som ytterst vill oss människor illa, visas av att ett nu högaktuellt steg i upproret mot Guds livgivande bud är legalisering av assisterat självmord i västland efter västland och propaganda för minskat barnafödande av hänsyn till klimatet i en tid då barnafödandet redan är alldeles för lågt. Mycket illa är det, att de gudsfientliga krafter som accepterar eller t.o.m. driver på denna

utveckling härjar fritt i många kristna samfund. ”Kristna” debattörer kan ha förståelse för, eller t.o.m. bejaka aktiv dödshjälp och abort och i (Svenska) Kyrkans tidning (6/5 och 3/6) har man på ledarplats lyft behovet av debatt om betydelsen av barnbegränsning för att minska koldioxidutsläppen. Sedan länge har falska lärors utbredande alltmer tystat förkunnelsen av själva evangeliet som proklamerar syndernas förlåtelse och hoppet om *evigt liv i himmelen*. Nu fullföljs kampen mot Guds goda vilja för oss människor då man verkar även för *jordelivets* nedbrytande genom liberal etik som undergräver äktenskapets ordning, ser abort som en kvinnors mänskliga rättighet, öppnar upp för aktiv dödshjälp bekostad av statliga medel, m.m.

Detta uppror mot vår Herre och Skapare sker inte utan konsekvenser. Problem hopar sig på många områden som inte är direkt relaterade till den ovan omtalade olydnaden mot Guds bud. Till exempel: krigen i Ukraina, i Mellanöstern och på många andra platser; omfattande invandring av medmänniskor från muslimska länder som sprider profeten Mohammeds osanningar till delar av världen som under århundranden förskonats från dessa; våldsam ökad kriminalitet; stora bekymmer med energiförsörjningen som konsekvens av den s.k. gröna omställningen; överdödighet förorsakad av covidpandemin och vaccineringen mot covid. Ledande medier och politiker diskuterar vissa av dessa problem men blundar för andra som dock blir uppenbara för allt fler. Detta undergräver tilliten till de styrande och skapar en krigsliknande polarisering mellan grupper som ser så olika på tillståndet i världen att de slutat kommunicera med varandra. Vi konstaterar att världens rike har kommit i strid med sig själv. Och vi vet ju hur det går för riket som så splittras – de går under (jfr. t.ex. Luk 11:18). Vad som nu sker är en Guds domshandling mot en avfallen värld: Han förmörkar människors sinnen så att de som tror sig vara visa ledare i själva verket agerar skrämmande dåraktigt.

Man kan skönja en gemensam nämnare hos kombattanterna i detta västvärldens ideologiska inbördeskrig: avsaknad av insikt om behovet av en sann kristen omvändelse. Vilket beror på en långt gången, djup-

gående gudsförnekelse. Människans behov av frid med Bibelns Gud, alltings Herre och Skapare, finns inte på kartan bland dem som debatterar problem i vår efterkristna civilisation. De flesta ledare och opinionsbildare i olika politiska läger verkar ha inställningen att en bekännelse av den syndfulla människans behov av frid med en helig, allgod, allsmäktig skapargud är en icke-fråga, något man är helt oförstående inför. Ett symptomatiskt exempel på detta har vi uppmärksammat i denna tidning. Det gäller (väst)världens orubbade tro på evolutionsläran som självklar orsak till att vi människor finns till. Här gör de som kritiserar etablissemangen från höger (i varje fall i Sverige) i grunden gemensam sak med vänsteretablissemangets skolinspektion som kräver att lärare påtvingar bibelkristna elever föreställningen att människan härstammar från aporna (se s. 13).

När det gäller den grundläggande bibliska sanningen att människan är skapad till Guds avbild och en varelse av ett helt annat slag än djuren, kan bibelkristna inte räkna med något stöd alls från vår tids oppositionella, i vars argumentation "evolutionen" upprepas som ett mantra som förklarar det mesta. I vår kristna tro att människan blivit till av Guds skaparord och inte genom "naturligt urval" står vi ensamma. Här är vår Herre och Hans Ord vårt enda stöd. Men det är ju inte lite att ha himmelens och jordens Skapare på sin sida! Låt oss använda den stundande julfriden till att tacksamt begrunda Guds ord och löften i Bibeln och så rusta oss till kampen mot de onda makterna i himlarymderna och de lögner dessa sprider. Den första julnatten framträdde Guds rike på jorden i ett litet gossebarn som föddes in i en enkel familj helt utan jordisk makt. Ändå lyckades inte kung Herodes med alla sina soldater förhindra detta barn, Guds och jungfru Marias son, från att leva vidare och fullborda världens frälsning som vår Himmelske Fader sänt honom att utföra. Pris vare Gud för att Jesus Kristus, vår Frälsare och broder, förblir Herren över allting även i de mörkaste tider då många kan frestas att tro att Herren Gud alldeles övergivit oss människor åt vår egen vilshenhet.

Patrik Toräng

Forts från sidan 1.

SÖNDAGEN EFTER JUL

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 J-E Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Gtj 10 R Imberg
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Hm 15 (*Obs!*) J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 G Skilling
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Hm HHN 11 D Johansson
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Gtj 14 Rune Imberg
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman; Nyårsafton Nyårsbön 16 J-E Appell
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 S Eriksen.
Värmland S:t Petri gudstjänstgemenskap, Köpungsv. 2, Fagerås (*OBS ny lokal*); Hm 11 S Petersson
Växjö Kyrkl. förb., Torpbacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

NYÅRS DAGEN

Fridafors kyrka Gtj 11 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 N Olsson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 C S Block
Kristianstad Gratia Dei: Gtj 11 R Johanneson
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 H G Halmerius

SÖNDAGEN EFTER NYÅR

Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Sånggtj 11 E Ängdahl
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 N Olsson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 I Svenungsson
Helsingborg, S:t Matteus, OBS! Lördagen 4 januari på Strandhems Missionsgård: Hm 10 M Lindström. Församlingsdag
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Hm 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: Hm 11 P Toräng.
Ravlanda Lutherstiftelsens gudstjänstgemenskap, G:a skolan: Hm 15 P Toräng
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 H G Halmerius

TRETTONDE DAG JUL

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 J Brandt Erlandsson
Fridafors kyrka Gtj 11 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 B Birgersson, G Skilling
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 D Johansson
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 S Eriksen
Växjö Kyrkl. förb., Torpbacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER TRETTONDE DAGEN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 J Brandt Erlandsson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Gtj 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Hm 11 J Brandt Erlandsson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Fam.hm 11 N Olsson
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 T Laato
Helsingborg, S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 J-E Appell.
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Gtj 14 G Andersson
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman
Kungälv Kvarng. 8: Hm 15 S Eriksen
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: 11 Gtj J-E Appell
Oskarström S:t Gabriels koin, Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 S Eriksen
Växjö Kyrkl. förb., Torpbacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

ANDRA SÖNDAGEN EFTER TRETTONDE DAGEN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 S Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Gtj 11 A Petersson
Fridafors kyrka Gtj 16 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 *Namn ej bestämt*
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 T Laato. Nattvardsförhör
Halmstad Vallberga evangelisk-lutherska förs., Murareg. 30: Hm 11 M Lindström
Huskvarna Tegnérsg. 8: Gtj 15 *Namn ej bestämt*
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Hm 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: 11 Gtj A Karlgren
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 *Namn ej bestämt*
Växjö Kyrkl. förb., Torpbacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

TREDJE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDE DAGEN

Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 J Brandt Erlandsson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Gtj 10 H Vestergård
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Hm 11 J Brandt Erlandsson
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 *Namn ej bestämt*
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Hm HHN 11 D Johansson
Helsingborg, S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 M Lindström
Kinna Den gode Herdens förs., Näsgatan 2 (Pingstkyrkan): Gtj 14 H Vestergård
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Kungälv Kvarng. 8: Gtj 15 *Namn ej bestämt*

Forts på sidan 17

Inför Söndagen

FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT

Fil 4:4-7

Han skall träda fram och vara en herde i HERRENS kraft, i HERRENS, sin Guds, namns höghet. Och de skall ha ro, ty han skall då vara stor intill jordens ändar.
Mika 5:4.

I Betlehems härbärge fanns inte rum för Jesus. Världen tar inte emot sin Frälsare. Men till de fattiga som känner sin nöd och frågar efter Jesu nåd kommer Han gärna. Jesus söker upp vilsekomna och talar om den stora glädjen.

DEN SANNA GLÄDJEN ATT KÄNNA JESUS

1. Glädjen är stor för syndare, att Guds Son kom till jorden.

Gläd er alltid i Herren. Än en gång vill jag säga: gläd er.

Världens människor vill inte ha sin glädje i Herren. När de första människorna hörde frestaren och bröt mot Herrens bud, så kom andligt mörker och otro in i hjärtat. Människor söker frihet och glädje utan Gud. Många ser att det blir svårt när man inte vill söka sin Frälsare, och att vägen bort från Gud leder vilse. För att ingen skall vara i mörker kommer HERREN vår Gud nära oss med sitt ord. Guds ord talar om frälsningen, om evigheten, om den sanna glädjen. Människor som lyssnar till Guds ord förstår att Guds ord är sanningen. Guds ord dömer orättfärdigheten. Guds ord visar till Kristus, Guds Lamm, som tar bort världens synd. Guds ord kallar att leva det sanna livet i Jesu kärlek och nåd.

Glädjen är stor att Guds Son kom i en syndig värld. Vi kan inte göra oss rättfärdiga eller finna verklig tröst inför Guds dom. Ingen kan säga: Jag levde alltid rätt och gjorde aldrig orätt. Den som tänker på allt orent och ont som hjärtat är fullt av måste bäva för Guds dom. Om inte Jesus hade kommit, var vi alla evigt

förtappade och fördömda. Om vi inte lär känna Jesus och får hjälp av Honom är vi i mörker och måste evigt förgås.

Gud visar stor kärlek. Han ger ut sin enfödde Son att vara människornas Ljus och bära våra missgärningar och dömas till döden i vårt ställe. Guds Son kommer med himmelens rikedom till en orättfärdig värld. Vi fläckar oss med synder mot Guds heliga bud. Men Gud sänder sin egen Son i en värld full av allt ont: ”Du får fara ner och frälsa människorna ur deras olycka. Du får tala sanningen för världen och vara människornas Herde. Du får vara Guds Lamm som leder på korset för allt som människor bryter mot Guds heliga bud. Du får lösa människorna ur osanning och mörker med din lydnad och din död. Du får vara deras rättfärdighet och frälsa dem till evigt liv!”

En sådan Frälsare behöver vi. Vi var under Guds dom och kunde inte hjälpa oss själva. Ingen enda rättfärdig finns. Och *sin broder kan ingen förlösa eller ge Gud lösepenning för honom. För dyr är lösen för hans själ och kan inte betalas till evig tid.* Psalt 49:8-9.

Men vi är dyrt återlösta med Guds egen Sons heliga och dyra blod, och med Jesu oskyldiga lidande och död!

Frälsningen står öppen för alla att komma och ta emot. Den som har syndat får komma och få allt förlåtet. Den som plågas av oro och ängslan får komma och ta emot råd och hjälp. Den som känner livets sorger får komma och ta emot tröst från himmelen. Den som känner sin orättfärdighet och frestelsens makt får komma och ta emot HERRENS hjälp och försvar. Den som går mot döden får lämna sig åt Honom som är Uppståndelsen och Livet.

2. Lyssna till Jesu ord.

Låt alla människor se er fördrag-samhet. Herren är nära.

Ja, HERREN är nära oss med frälsningen. Kristus kommer saktmodig, inte för att döma eller fördärva, utan för att frälsa. Han är inte långt borta från någon enda av oss. Vi har Guds heliga ord skrivet i Bibeln, för att vi skall lära känna Jesus. Där Bibelns ord predikas rent och klart, kommer vår Herre och Frälsare nära oss.

Kristus förklarar Guds heliga bud och förkunnar HERRENS dom över

människors olydnad. Kristus kallar syndare att komma och ta emot Hans stora nåd och leva i Jesu kärlek. Jesu önskan och bön är att människor skall bli frälsta. Ännu på korset ber Han för alla som inte vet vad de gör. Jesus gjorde offret för oss med sin lydnad och sin död, för att vi skall frälsas undan vredesdomen. Han väcker alla döda på yttersta dagen. Kristus gick in i sin Faders härlighet. Alla skall se Hans härlighet vid tidens ände. Nu kommer HERREN nära oss med sitt ord, för att hjälpa oss att gå sanningens och livets väg.

Vi skall inte leva tanklöst och vårdslöst. HERREN är nära. Snart kallas vi att göra räkenskap för vårt liv. Var med bland dem som lär av Jesus. Sök hjälp hos din Frälsare, och lev i tron på Jesu nåd. Tiden är kort. HERREN är nära.

Mot alla frestelser till missnöje och kärlekslöshet, när vägen är svår och du känner människors kärlekslöshet och hat: sök hjälp hos din saktmodige Frälsare, och tänk på att HERREN är nära. Tänk på hur Jesus är trofast och visar kärlek. Lär av Jesus att vara saktmodig och förlåta och bedja för dem som får vilse att HERREN kallar dem på nytt. Låt Jesu nåd vara din rikedom, så har du sann glädje!

3. Vi behöver bli små och Jesus bli stor.

Gör er inte bekymmer, utan låt Gud i allt få veta era önskingar genom åkallan och bön med tacksägelse.

Jesus lär oss vad vårt stora bekymmer skall vara: *Sök först efter Guds rike och hans rättfärdighet.* Du behöver verkligen åkalla och bedja HERREN att Han hjälper dig in och fram på livets väg. Bed att Guds Helige Ande öppnar ditt hjärta för Guds ords sanningar och bryter hårdheten och högmodet. Guds Ande vill väcka dig att allvarligt tänka på att HERREN är nära, väcka dig att se din orättfärdighet innan det är försent. Vänd dig till HERREN med åkallan och böner om nåd och hjälp.

Ja, tacka och lova Gud, som sände sin egen Son i världen. Guds rike går verkligen fram till seger, med HERRENS kraft och hjälp. Stanna inte i tvivel för att du känner att du är oren och orättfärdig. Sök ljus i Guds ord. Bed om nåd och hjälp att lära känna Jesu rikedom. Jesus har fått allt i sina händer, också din nöd.

Gud sände sin enfödde Son i världen för att vara Frälsaren för alla. Jesus har bot och läkedom för allt som du har brutit och gjort illa. Han har makten att av nåd göra dig rättfärdig. Jesus för tillräta människor som har kommit vilse. Jesus ger den svaga kraft. Jesus vill bli stor för den som ingenting är. Du som känner att du är oren och ovärdig, gå till HERREN Jesus, och låt Honom vara din store Frälsare, som har nåd och tröst också för dig. Gå inte och bär på oförlåtna synder. Gå i åkallan och böner till HERREN som kan hjälpa. Tacka och ära Gud som såg vår nöd och sände sin Son att vara Frälsaren för fattiga och ovärdiga.

Där Jesus gör slut på syndens nöd, där blir sann glädje, och råd och hjälp i alla bekymmer. Ja, gå till Gud i åkallan och bön. Lämna bekymren åt HERREN, som vet vad du behöver och kan hjälpa. Allt, också det svåra, blir till nytta för alla som söker sin Frälsare.

4. Jesus ger det eviga livets glädje.
Så skall Guds frid, som övergår allt förstånd, bevara era hjärtan och era tankar, i Kristus Jesus.

Till arma syndare kommer Jesus med förlåtelse och frid och himmelens glädje! Utan Jesus finns ingen sann frid. Det går en tid att glömma evigheten och ordna för sig i världen. Men snart är nådens dagar förbi, och evigheten följer.

Sök din Frälsare på nytt genom livets tider. För en kristen, som plågas svårt av sin orenhet och orättfärdighet, blir det alltmer stort och märkligt, att Jesus alltid är *samme* store Frälsare. HERREN Jesus kastar aldrig någonsin ut någon som kommer till Honom. Jesus ger Guds frid åt alla som kommer till Honom. Märkligt bevarar Han och för tillräta och väcker tro.

För alla som bygger sin frälsning endast på Jesu nåd blir det alltid lika stort och förunderligt, att Guds Son kom med himmelens salighet till jorden, och att Jesus är Frälsaren som arma syndare behöver.

Advents- och julhögtiden blir början till evig glädje och rikedom för alla som vill söka och ta emot sin Frälsare. Amen.

Ragnar Block
GST 2012

TEXTLÄSNINGAR

1983 års Evangeliebok (2 årgången)
FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT
Rubrik: Herrens moder
GT-text: 1 Mos 3:14-15
Epistel: Fil 4:4-7
Evangelium: Luk 1:30-33
Psaltarsalm: 149:1-9 alt. 111:1-10

2003 års Evangeliebok
FJÄRDE SÖNDAGEN I ADVENT
Rubrik: Herrens moder
GT-text: Sef 3:14-17
Epistel: Fil 4:4-7
Evangelium: Luk 1:30-35
Psaltarsalm: 145:8-13

1983 års Evangeliebok
JULDAGEN
Rubrik: Jesu födelse
GT-text: Jes 9:2-7
Epistel: 1 Joh 1:1-4
Evangelium: Luk 2:1-20
Predikotext ur evang.: Joh 1:1-14
Psaltarsalm: 45:2-8 alt. 2:7-12

2003 års Evangeliebok
JULDAGEN
Rubrik: Jesu födelse
GT-text: Jes 9:2-7
Epistel: 1 Joh 1:1-4
Evangelium: Luk 2:1-20
Predikotext ur evang.: Joh 1:1-14
Psaltarsalm: 72:1-7

1983 års Evangeliebok
ANNANDAG JUL
Rubrik: Martyrerna
GT-text: Jer 20:7-11
Epistel: Apg 7:59-8:8
Evangelium: Luk 12:49-53
Psaltarsalm: 2:1-12 alt. 3:2-9

2003 års Evangeliebok
ANNANDAG JUL
Rubrik: Martyrerna
GT-text: Jer 20:7-11
Epistel: Apg 7:55-8:8
Evangelium: Luk 12:49-53
Psaltarsalm: 46:1-8

1983 års Evangeliebok
NYÅRS DAGEN
Rubrik: I Jesu namn
GT-text: Klag 3:22-26
Epistel: Apg 10:42-43
Evangelium: Luk 13:6-9
Psaltarsalm: 121:1-8 alt. 8:2-10

2003 års Evangeliebok
NYÅRS DAGEN
Rubrik: I Jesu namn
GT-text: Jes 49:13-16
Epistel: Hebr 13:5-8
Evangelium: Luk 13:6-9
Psaltarsalm: 121

1983 års Evangeliebok
TRETTONDE DAG JUL
Rubrik: Herrens härlighet
GT-text: Jes 60:1-6
Epistel: 2 Kor 4:3-6
Evangelium: Matt 2:1-12
Predikotext ur evang.: Joh 8:12
Psaltarsalm: 72:10-19 alt. 96:1-10

2003 års Evangeliebok
TRETTONDE DAG JUL
Rubrik: Guds härlighet i Kristus
GT-text: Jes 49:5-7
Epistel: 2 Kor 4:3-6
Evangelium: Matt 2:1-12
Predikotext ur evang.: Joh 8:12
Psaltarsalm: 72:10-15

1983 års Evangeliebok
TREDJE SÖNDAGEN
EFTER TRETTONDE DAGEN
Rubrik: Jesus skapar tro
GT-text: Jes 45:22-24
Epistel: Gal 2:19-21
Evangelium: Joh 4:27-42
Psaltarsalm: 36:6-11 alt. 121:1-8

2003 års Evangeliebok
TREDJE SÖNDAGEN
EFTER TRETTONDE DAGEN
Rubrik: Jesus skapar tro
GT-text: Jes 45:22-24
Epistel: Gal 2:16-21
Evangelium: Joh 4:27-42
Psaltarsalm: 36:6-10

1983 års Evangeliebok
FEMTE SÖNDAGEN
EFTER TRETTONDE DAGEN
Rubrik: Ogräset bland vetet
GT-text: 4 Mos 11:24-30
Epistel: Fil 1:12-18
Evangelium: Mark 9:38-41
Psaltarsalm: 37:1-7 alt. 42:2-12

2003 års Evangeliebok
FEMTE SÖNDAGEN
EFTER TRETTONDE DAGEN
Rubrik: Sådd och skörd
GT-text: 4 Mos 11:24-30
Epistel: Fil 1:12-18
Evangelium: Mark 9:38-41
Psaltarsalm: 37:1-7

Böcker av Luther

Om en kristen människas frihet.
Häft. 40:-

Spis och föda Dagliga betraktelser. 831 sidor. Inb. 50:-

Porto och emballage tillkommer.
Kontaktuppgifter på sidan 2.

JULDAGEN

Luk 2: 1-20

Om julens evangelium gäller, att det är *"ett ord att lita på och värt att på allt sätt tas emot"* (1 Tim. 1: 15).

Vi lånar dessa ord och sätter dem som rubrik för denna julbeträktelse.

JULENS EVANGELIUM – ETT ORD ATT LITA PÅ OCH VÄRT ATT PÅ ALLT SÄTT TAS EMOT

I. Julens evangelium säger oss, att *Frälsaren är född*. Visst är detta något som vi alla vet. Vi har hört det så länge vi kan minnas. Ändå behöver det sägas om och om igen, för det är detta som är själva huvudsaken. Om inte Frälsaren blivit född, hade vi inte firat denna högtid, i varje fall inte med julevangeliet, julpsalmerna och julgudstjänsterna. Då hade vi inte haft någon kristendom. Då hade inga kyrkor blivit resta. Och vad värre är: Då hade vi alla varit utan hopp för evigheten, för "vore ej det barnet fött, förtappat bleve då allt kött". Men nu är Frälsaren född, som ängeln förkunnade för Betlehems herdar: *"I dag har en Frälsare blivit född åt er i Davids stad, och han är Messias, Herren."* Och därför är det inte hopplöst förlorat för oss. I stället gäller: "Nu frälsning bjuds åt alla."

Om julens evangelium säger vi vidare: *Det bär bud om en glädje som gäller alla människor*. Det var inte många som genast insåg det stora glädjeämnet, att Frälsaren var född till jorden. De flesta låg och sov när det oerhörda hände, att Gud blev människa för att uppsöka och frälsa det som var förlorat. Men det blev predikat från första stund. "Se, jag bär bud till er om den stor glädje för hela folket", hette det redan samma natt som Frälsaren föddes. Det var bara några fattiga herdar som lyssnade till detta budskap. Men det skulle snart gå vidare. Det skulle bli ett verkligt glädjebudskap för alla människor. Om Guds Son inte hade blivit en av oss och i vår t ställe och oss till godo varit lydig intill döden på korset, hade ingen enda kunnat få syndernas förlåtelse, barnskap hos Gud och till sist ett evigt hem i himlen. Men nu är Frälsaren född. Nu har Guds Son blivit vår broder, uppfyllt

all rättfärdighet i vårt ställe, sonat all vår synd och betalat hela vår skuld till Gud. Det är detta som gör det till ett sådant glädjebudskap, att vi har fått en Frälsare. Och den glädje som julens evangelium bär bud om, är en glädje som gäller alla människor. Ingen behöver stå utanför den glädjen. Vad Frälsaren har gjort gäller alla utan undantag. All annan glädje utdelas ju så olika. Men i den stora glädjen över att Frälsaren är född kan alltså varje människa få del.

Om julens evangelium gäller också, att *det förkunnar Guds ära, frid och välbehag*. Ja, det var ju om detta som den stora himmelska hären sjöng den natt då Frälsaren föddes till jorden: *"Ära vare Gud i höjden och frid på jorden, till människor hans välbehag."* Julens evangelium förkunnar alltså allra först *Guds ära*. Det är sant att redan skapelsen förkunnar Guds ära. Men inte minst det underbara som hände den första julnatten förkunnar Guds ära. Att Gud så älskade världen, att Han utgav sin enfödde Son i lidande och död för att frälsa oss, gör Honom värdig all ära.

Julens evangelium förkunnar vidare *Guds frid*. Friden mellan Gud och människorna hade gått förlorad i syndafallet. Men i Jesu födelsestund kunde det med rätta sjungas om frid på jorden, för Jesus kom "för att strida, lida dödens smärta, att vårt hjärta frid må vinna och en öppnad himmel finna". Den friden ges åt den som vänder sig till Jesus med syndabekännelse och bön om förlåtelse, för Guds frid är en förlåtelsefrid, som man därför får äga mitt under den största ofrid. Men blir det bara frid uppåt – med Gud – blir det också frid utåt – med vår nästa. Vägen till frid mellan folk och länder går därför alltid genom fridsfursten Jesus.

Julens evangelium förkunnar också *Guds välbehag*. Men vi är ju alla syndare. Hur kan Gud då ha behag till oss, ja, rent av välbehag? Jo, just för Frälsarens skull, för att Han som vår ställföreträdare *både* har uppfyllt budet om att älska Gud över allting och vår nästa som oss själva *och* försonat för alla våra brott mot detta bud. För Frälsarens skull omsluter Gud oss med välbehag. Han förkastar inte genast den som vandrar borta från Honom, utan omsluter denne med sin uppsökande kärlek. Och den som i ånger och tro

vänder åter till Honom omsluter Han med sin förlåtande kärlek.

II. Låt oss nu också se, att julens evangelium är ett ord att lita på och värt att på allt sätt tas emot. Att det är ett ord att lita på, det betyder att *det är sant*. Det hör inte hemma i diktens eller sagans värld. Det är tvärtom fast förankrat i verkligheten. Vid en bestämd tidpunkt i världshistorien, när Augustus var kejsare i Rom och Kvirinius landshövding över Syrien, då föddes Frälsaren. Men också födelseplatsen är klart angiven. Det var i det lilla Betlehem i Judéen som Frälsaren föddes.

Men julens evangelium är fast också så, att *det ger vad handlar om*. Därför är det också värt att på allt sätt tas emot. Det betyder först att vi på allvar *lyssnar* till det, alldeles som Betlehems herdar gjorde när en Herrens ängel kom till dem och förkunnade för dem, att en Frälsare blivit född åt dem. Nu sänder Gud ingen ängel från himlen med det glada budskapet om frälsning genom Jesus. Det behövs inte heller. Vi har det i Guds ord – i vår Bibel och i en bibeltrogen förkunnelse. Då skulle vi som herdarna lyssna till detta budskap, så som man lyssnar till något som i alla högsta grad angår en. För är det något budskap som har adress till oss alla, så är det just julens evangelium. Till var och en av oss säger det: Åt dig har en Frälsare blivit född – en Frälsare från synd, död och förtappelse till förlåtelse, liv och salighet.

Men till att ta emot julens evangelium hör också att vi *lyder* det. När ängeln sade till herdarna *både att en Frälsare blivit född, var detta hade skett och hur de skulle känna igen Honom*, så förstod herdarna. De skulle söka upp den nyfödde Frälsaren. Och de lydde genast och skyndade sig in till Betlehem och fann barnet i krubban. Nu kommer julens evangelium till oss med samma uppmaning att skynda till den Frälsare som Gud har gett oss. Vi behöver inte resa långa vägar för att finna Honom. Den krubba där vi kan finna Honom är Guds ord, och vägen som leder dit är bönen.

Att lyda julens evangelium är alltså att gå till Guds ord och vid Ordet be, att Han som inte ratade den hårda krubban i det låga stallet, inte heller ratar oss fattiga syndare när vi kommer till Honom, utan tar

ANNANDAG JUL eller DEN HELIGE STEFANUS DAG

Apg 7:59-8:8

Jag har kommit för att tända en eld på jorden (Luk 12:49).

Dessa ord från Jesus i dagens evangelium visade sig snart mycket tydligt. Det är inte en vanlig eld Han menar. När det i Bibeln talas om eld kan avses flera ting. I dagens betraktelse är det några betydelser vi stannar inför. Elden står för att det glada budskapet om Jesus skall spridas, evangeliet. Jesu budskap och predikan om Honom kom att spridas i världen. Det ledde till resultat bland människor. Mötet med Jesus, mötet med elden, kom att förändra dem. De kom till en levande tro på Frälsaren. Men det blev olika följder i omgivningen. Somliga gladdes över andras tro, medan andra hatade och motarbetade dem. Elden står ibland som ett tecken för de prövningar som kristna får gå igenom. Redan i den trängre kretsen kan den kristna tron stöta på motstånd, såsom evangeliet vittnar om. Även ute bland människor kan det bli svårigheter. För Kristi församling har dessa båda sidor alltid funnits, spridandet av och vittnesbördet om Jesus till framgång och motstånd. Utifrån episteln kan vi få se hur det blir.

KRISTI FÖRSAMLING MITT I VÄRLDEN

I. kan få det trångt.

Det berättas i Apg 6 hur sju medhjälpare utses. Apostlarna behövde hjälp för att kunna ägna sig mera åt Guds Ord och bön. Stefanus blev en av dessa. Han var fylld av nåd och

emot oss och förlåter oss och gör oss till Guds barn. Och det vågar jag säga dig, att en sådan bön hör Han. Ja, men har jag inte för länge hållit mig borta från Honom och för mycket gjort Honom emot, för att Han skulle vilja ha med en sådan som mig att göra? kanske du invänder. Men nej! Han kom ju för att frälsa just syndare, frälsa sådana som du. Och Han kom som ett litet fattigt barn, för att ingen som verkligen ville komma till Honom skulle skrämmas bort, inte heller du! Amen.

Jan-Erik Appell

kraft och gjorde stora under och tecken bland folket. Lögn och uppvigling från människor drabbade Stefanus. Valda delar av Gamla Testamentet ser vi i kap. 7 att Stefanus går igenom. Mot slutet av kapitlet står det att han riktade blicken mot himlen och såg Guds härlighet och Jesus som stod på Guds högra sida. Vår text börjar med orden "Så stenade de Stefanus". Kristi församling mitt i världen kan få det trångt. Det visas genom att Stefanus får ge sitt liv för Kristi skull. Hat och ondska mot Kristi församling fanns då en gång, men finns i vilket århundrade vi än lever. Mörkrets furste gillar inte att Kristi församling finns, utbreder sig och har framgång. Det var inte första gången någon fick offera sitt liv för rättfärdighets skull. Tidigt i Bibeln berättas hur Abel blir offer för sin broders hat. Kristi församling mitt i världen har som sin högsta skatt Frälsaren som ofta hade det trångt under sin jordevandring. När Han kom hit fanns det inte någon fin plats åt Honom, som det berättas om på juldagen. "Han kom till det som var hans, och hans egna tog inte emot Honom" (Joh 1:11). Jesus har också sagt: "Rävorna har lyor och himlens fåglar har bon, men Människosonen har inget ställe där Han kan vila sitt huvud" (Matt 8:20).

Kristi församling ger sig till känna i kyrkorummet, i hemmen, på arbetsplatser och skolor t.ex. Där kan andra vinnas för Kristus, men där kan också motståndet mot kristen tro och kristet liv växa sig starkt. En svår förföljelse började mot församlingen i Jerusalem, står det i texten. Därför förekommer även i våra dagar förföljelse. Det kan vara uppenbar eller dold förföljelse. Motståndet kan ta sig sådana uttryck som att människor blir retade för sin kristna tros skull, motarbetade och mycket föraktade. Stefanus dog till följd av människors våld. Han blev martyr. Han blev ett vittne som med sina ord, sitt liv och sin död visade på Jesus Kristus. Stefanus fick senare många efterföljare. Livet i Kristus är det viktigaste i Kristi församling. Vi skall därför inte glömma att tacka för fromma människor som goda föredömen, de som genom livets dag och in i döden varit Kristusvittnen. De har varit det även när Kristi församling haft det trångt.

Begravningen av Stefanus ordnades av några gudfruktiga män, och de visade djup sorg över honom. När vi mister någon som stått oss nära i livet, får vi också bära fram både sorg och böner inför Gud om att Han ville bära oss genom allt. Att det kan bli trångt för Kristi församling kan visas på flera sätt. Det är så mycket som vill fänga våra sinnen och tankar. Många vill förpassa rättfärdighet, fromhet och kristen tro dit, där de menar att det bara skall vara ett litet hörn där detta inte skall synas eller höras.

Kristi församling mitt i världen II. måste hålla ut!

Således är Kristi församling utsatt för olika faror. Vissa kan mena att den skall få finnas, men den skall helst inte göra något väsen av sig. I motsats till detta skall den vara ett salt och ett ljus i världen. Om Kristi församling skall gälla vad som står i Rom 12:12: "Gläd er i hoppet, var uthålliga i lidandet och ihärdiga i bönen." En levande lem i Kristi kropp, en medlem i Kristi församling skall vara uthållig i bönen beträffande sitt eviga väl. Det är också viktigt att be för sina motståndare och att göra väl mot dem. Jesus bad för sina bödlar. Stefanus bad för dem som avrättade honom. Jesus överlämnade sin ande i sin Faders händer. Stefanus bad: "Herre Jesus, ta emot sin ande." När man i dessa ting vill likna Frälsaren och Stefanus, visar man att man vill hålla ut. Kristi församling här på jorden är på väg, inte framme. Därför är den här en stridande församling. När Kristi församling mitt i världen frimodigt håller fast och ut vid Kristus, går den segrande ut ur striden. Det är en strid för att vinna friden i tid och evighet. Det är en strid mot synd och satan och mot allt det och alla dem som vill dra dem bort från Herren Kristus. När den svåra förföljelsen började och fortsatte mot Jerusalemsförsamlingen, skingrades alla utom apostlarna över Judeen och Samarien. Kristi församling behöver hålla ut, så att den en gång kan bli den triumferande församlingen i himmelen.

Det kan bli mycket utav kamp och möda för både enskilda och församlingen i stort. Under den första kristna tiden mötte mycket av svårigheter dem som av hjärtat ville följa Kristus efter. Men de hade

Kristi ord om Herrens närvaro alla dagar. Löftet hjälpte och bar dem. Trots yttre och inre nöd berättades det att apostlarna kunde hålla stånd mot faror och angrepp. De första kristna fick möta t.ex. förföljelse, fängelse och död. Men när Kristi församling sätter Kristusgemenskapen högst, vill den hålla ut hur det än ser ut runt omkring den. Kristi församling får med förtröstan se framåt och minnas, att en gång är kampen förbi och Kristi församling har blivit en segerfirande församling i en salig evighet.

Kristi församling mitt i världen III. är och blir till välsignelse.

Det finns många bevis på detta. Människor söker och finner sin Frälsare och det är gott. De som troget bekänner Kristus som sin Frälsare, visar genom detta inte på egen styrka utan på att Frälsaren är starkare än allt och alla. Deras kamp och uthållighet, deras bön och frimodiga bekännelse skall visa på Herren Kristus. Kristi församling mitt i världen som salt och ljus genom allt det som står den emot är till välsignelse. Så finns det många lokalförsamlingar i olika länder. Kristi rätta församling är summan av alla de människor som har Kristus som deras Frälsare och Saliggörare, dem som lever i en sann tro och vill bevaras där för alltid. När Jerusalemsförsamlingen skingrades, fick det sådana följder som motståndarna inte hade räknat med. Den eld som vår Frälsare tände kom att spridas först i de delar där de förföljda kom att hamna och sedan allt längre ut och bort. Utav det som såg mörkt och hemskt ut till en början gjorde Gud något gott. Saulus fick senare genom Kristi makt genomgå en förvandling i sitt inre till omvändelse och tro för att därefter bli Nya Testamentets störste missionär.

Genom de förskingrade gick förkunnelsen ut till nya områden. Människor fick därigenom hjälp till både kropp och själ. De blev uppmärksamma lyssnare och mottagare av evangeliet. De blev glada över vad de fick vara med om. I vårt eget land för rätt så länge sedan förflyttades och missiverades präster och väckelsemän till olika församlingar efter kort tjänstgöring för att begränsa väckelsen. Men Gud tog saken i sin hand så att väckelsen

NYÅRSDAGEN

Luk 13:6-9

Vanliga Almanackan För året Efter Frälsarens Kristi födelse 2025

Ja, så står det i almanackan. Det är ju en predikan i sig. Märkligt att det får vara kvar i denna tid. Och nederst på januari står det: "Giv, o Jesu, fröjd och lycka." Den bönen behöver alla av hjärtat stämma in i. Ett årsskifte kan väl alltid väcka undran och oro. Hur skall detta året bli? Nog är det ännu mer så nu med krig och krigshot och andra svåra våldsbrott och katastrofer. Men det finns En som kan ge trygghet och hjälpa i all nöd – JESUS. I Jesu namn, står det över texterna på nyårsdagen. Det får då inte stanna vid en vacker formulering eller bara ett uttryckssätt. Det måste bli och vara trons förtröstan i hjärtat – Herren vår rättfärdighet. Han kan ge var och en sin frid, som övergår allt förstånd. Jesus Kristus är densamme i går och i dag och i evighet.

Dagens text om fikonsträdet som var utan frukt behöver vi pröva oss inför. Har Herren förgäves sökt efter god frukt, trons och kärlekens frukt? Är det jag som är det ofruktbara trädet, som bara suger åt sig näring och tar upp viktig plats till ingen nytta, utan är till skada och

fick stor spridning i stället. Gud använder vägar som vi kan ha svårt för att se. Vi får märka hur Kristi församling blivit och blir till glädje och välsignelse för dem som redan lever i tro och för nya människor. Julen har firats många gånger. Friden och striden som blir en följd av evangeliet har förkunnats om den i världen komne Frälsaren. Låt Dig då vid Guds Ord, bönen, nattvarden och den kristna gemenskapen uppbyggas till att bli och förbli en levande medlem i Kristi församling! Med en bön i en påskpsalm får vi bedja: "Lär oss att leva, lida som du (d.v.s. Kristus) och dö din död; låt oss din hjälp få bida, i kampen var vårt stöd. Blott den som delar striden skall dela segern, friden och himlens ro med dig" (Sv. Ps. 150:4). I Jesu namn. Amen.

Anders Hjalmarsson

fördärv? Dessutom, hur lång tid har Herren väntat? Är det längre än tre år, eller? Nu ger Han ännu NÅDETID, NÅDETILLFÄLLEN och NÅDEVERKNINGAR.

Fastän den som i otro levt i synd och orenhet förtjänat att bli bortuggen, står han ännu kvar genom Jesu, Trädgårdsmästarens, förbön. Ännu ett år, det är verkligen ett nådens år. Men ingen av oss vet om vi får hela detta nya år. Vi vet inte ens något om vår morgondag. Men i dag är en nådens dag.

Jesus är ute och söker. Vem skall Han finna i dag? Vem skall i dag Honom svara: Herre, Du ser, här är jag. / Han sin förlåtelse ger dig, när du din synd Honom ger. Då blir du Hans. Från Hans kärlek inget kan skilja dig mer. / Fly inte, göm dig ej längre, du som så ofta flytt. Stanna, bli stilla för Jesus. Allting kan Han göra nytt. / Låt Honom ta dig vid handen, följ dig ända tills du är hos din Fader som länge väntat och väntar ännu. / Jesus är ute och söker, stannar och böjer sig ner, säger mitt namn, och jag svarar: Herre, åt Dig jag mig ger.

Sv. ps. 225

Det är Jesus som är ute och söker när Guds ord förkunnas, när nådens bord nattvarden dukas, Ja, det är också nådetillfällen hemma vid den öppnade bibeln och när händerna knäppas i bön. Med sin Ande, nådens Ande, vill Herren då verka i hjärtat ånger och tro eller snarare tro och ånger, ty det kan bli ett hinder – har jag nu en rätt ånger? – Nej, kom som du är till Jesus med allt ditt elände, och Han ger Dig allt. "Den som kommer till mig, honom kastar jag sannerligen icke ut", säger Jesus. Att tro, och därmed kasta sig i Jesu armar, är den allra viktigaste frukten, ty det är Jesus som kan och skall bära frukt i oss. Vi kan aldrig bära någon verkligt god frukt av oss själva. Därför, förlita dig helt på Jesus, och Han kommer att bära frukt i dig. Nu och i all framtid vill Herren ge dig allt: sin fullkomliga rättfärdighet, frid och glädje i den Helige Ande.

Lyssna till Guds härliga löften i Jesajatexten: "Även om en kvinna skulle glömma sitt barn, glömmen jag aldrig dig. Nej, ditt namn är skrivet i mina händer." Ja, ditt namn är ingravat i Jesu sårmärkta händer. Därför får du vara trygg vad

TRETTONDEDAG JUL

Matt 2:1–12

Stjärnan gick framför dem

Österlandet var man noga med att se stjärnornas och de andra himlakropparnas gång. På samma sätt som den övriga skapelsen, vittnar också dessa om Skaparen. Hedningen ser kanske en vis hand bakom det hela, medan den gudfruktige vet att hans Herre är den som skapat himmel och jord, ja, allt vad synligt och osynligt är. Gud står bakom stjärnornas märkliga tecken på himmelen, och han har i sin vishet ordnat så att himlakropparna far genom rymden så som de gör.

De vise männen var främlingar

Det var inte första gången det kom främlingar till Israel. Tänk på drottningen av Saba, som kom till kung Salomo av Israel och arameen Naaman som kom till profeten Elisa.

som än händer. Förbliv hos och i Jesus, och Han bär frukt i dig. Han använder dig som sitt vittne, som kommer med Ljuset till dem som sitter i mörker och dödsskugga. Misströsta inte. Han vill ge dig sin Ande och kraft och välsigna dig varje dag! Gårdagen är förbi, morgondagen har du inte sett, i dag hjälper Herren!

Låt mig börja med Dig, o min Frälsare kär, varje dag som Du giver mig än. Låt mig börja med Dig varje dag Du beskär, och förnya mitt uppsåt igen, att vara och bliva Din egen. / Låt mig börja med Dig, i Ditt heliga namn, som allena har frälsning i sig. Håll mig tätt intill Dig i Din trofasta famn. Där är trygghet och vila för mig, trots oron där ute i världen. / Låt Ditt levande ord blir det ljus i vars sken jag allttjämt vandrar fram på Din stig. Varje gryende dag två mig vit, två mig ren i det blod som har runnit för mig från korset en gång, Herre Jesus. / Låt mig börja med Dig, men dock ännu en bön: Låt mig sluta min vandring med Dig. Och när dagen är slut, giv mig vilan så skön, tills ur sömnen Du uppväcker mig att leva med Dig i Ditt rike.

Sv. ps. 196

Per Petersson

Stjärnan vittnar redan hos Mose

Ett vittnesbörd om att det skulle komma en stjärna som skulle båda en märklig födelse har vi i 4 Mos 24:17: En stjärna träder fram ur Jakob, och en spira höjer sig ur Israel. Vem var det som var Herrens redskap när denna utsaga kom? Jo, det var Bileam, Beors son, som egentligen var en falsk profet.

Varifrån kom de vise männen?

Från östern. Vilka de vise männen än var, och vilket folk de än kom från, var det män som ägnade sig åt stjärnorna, och som på något sätt hade fått reda på att det fanns en nyfödd judakonung. Det står inte i Bibeln hur många de var. När kristen tradition ofta sett dem som just tre, beror det kanske på att gåvorna var tre. Du hittar inte något av deras namn när du läser Bibeln. De namn du för närvarande kan hitta i vår svenska namnlängd just den 6 januari går tillbaka på vad som har sagts under århundradena, men den uppgiften är lika osäker som antalet, eftersom den inte är bekräftad i Skriften.

Hur gammal var Jesus när de vise männen dök upp i Juda? Han var ett barn, men någon bestämd ålder har vi inte. Det verkar som om han var litet äldre än just nyfödd. Det som står skrivet antyder att de vise männen skulle ha sett stjärnan som bådade kungens födelse, och sedan givit sig iväg. När de sedan ser stjärnan stanna över det ställe där barnet fanns, verkar det nästan som om stjärnan ett tag hade varit försvunnen för dem. Man kan undra om de såg någon stjärna på färden, eller om det inte fanns något på himmelen över Juda. I alla fall fanns stjärnan när de kom fram till barnet. Den order som Herodes sedan gav sina soldater tyder på att Jesus skulle kunna ha haft en ålder på två år eller yngre.

Judakonungen

Skulle inte också du ha frågat efter den nyfödde konungen just i Jerusalem? Där fanns templet, och där vistades kungen. Nu levde fortfarande kung Herodes, så i hans hus fanns ingen nyfödd kung. Men genom sin fråga fick de vise männen ett svar ifrån HERRENS Ord. De som hörde frågan och som letade i Skriften efter ett svar, torde ha förstått att det rörde sig om den Messias som var utlovad. Han skulle

frälsa sitt folk från deras synder, men det var nog en hel del som hade förhoppningar om att han också skulle vara en jordisk kung. Men Jesus säger själv om sitt rike: Mitt rike är inte av denna världen.

Gud hade i sitt rådslut utsett en alldeles bestämd liten stad att vara hans egen födelseort, nämligen Betlehem, Davids stad. I sitt allvisa råd är HERREN Gud just vis, oändligt mycket visare än vad någon av oss kan vara. HERREN lät Mika profetera om att en furste skulle utgå från Betlehem, en som skulle vara en herde för Guds folk Israel. Denne furste är Jesus, Guds Son. Han är kung, överstepräst och profet, och som herde för Guds folk har han också givit sitt liv för fåren.

De vise männen sökte efter judakonungen, och de var öppna för Guds Ord. De skriftlärde i Jerusalem kunde ta fram det alldeles rätta löftesordet. En gång skrev Mika det, nu riktades det till Herodes, som sedan kunde säga till männen från Österlandet vart de skulle fara.

De vise gav sig iväg till Betlehem, ledsagade av både sanning och lögn från Herodes sida. Sanningen gällde var den lille kungen skulle vara född, lögnen gällde Herodes eget uppsåt. Anar vi inte bakom kungens listiga ord om att ge barnet sin hyllning en avsikt att skada detta barn? Vad hans egentliga uppsåt var framkommer senare.

Se, stjärnan visade sig igen. Den allsmäktige skaparen ville visa de visa sökarna var de kunde finna honom de letade efter. När du letar efter Jesus skall du leta där han har lovat att finnas. Han finns i Guds Ord, och hans Ande verkar genom detta ord. Ja, Ordet verkar det som det innehåller och lovar. Idag vill Jesus lysa för dig. Det är han som är den verkliga stjärnan från Betlehem.

Hylla sonen

Männen föll ned för sin Frälsare och gav det sin hyllning. Det är rätt att följa Bibelns uppmaning hylla sonen, så att han inte vredgas (Psalt 2:12a). De förstod tillräckligt för att ge Jesus sin hyllning. Det var dyrbara gåvor som de kom med: guld, rökelse och myrra. Guld värderas högt av människor. Man har det till dyrbarheter, sparar i guld och har det för att se fin ut. Jesus är verkligen någon som du skall värdera högt. Ingen är som Jesus, och ingen har gjort det för dig som han har gjort.

När han led på korset utgöt han sitt dyrbara blod, mer värt än guld, för att köpa både dig och de vise männen ur den ondes våld. Den skuld som du och österlänningarna har dragit på sig är betald till yttersta öret. Du har skuld inför din Skapare, men Jesus gick i ditt ställe. Syndernas förlåtelse skänkt på grundval av det Jesus redan gjort! Rökelsen påminner dig om att du likt främlingarna får komma till Jesus med din tillbedjan och dina böner. Då ställer sig Jesus inte främmande för dig, utan han tar emot din bön, och han ger dig det rätta svaret, även om det inte sammanfaller med din vilja. Du får liksom vara i samma hus som Jesus, och tala med honom. Han förstår dig och känner dig bättre än någon människa. Därför är det stort att få komma till honom. Myrra är en välluktande vara som man utvinnet från ett träd. Det ingick i den heliga smörjelseoljan som Mose skulle ha för att smörja både helgedomen och sin bror Aron, översteprästen. När de vise männen kom med myrra till det lilla barnet i Betlehem, kom de med denna smörjelse till honom som är den gudomliga översteprästen. Myrran ingick också i den blandning som Josef av Arimatea smorde Jesu döda kropp med – i väntan på uppståndelsen.

När du vandrar i de vise människens fotspår och tillber din Frälsare, är det meningen att du skall sprida något av Kristi vällukt omkring dig. Du får vara ett vittne om Jesus även här. Ja, du går inte bara i de vise människens fotspår, du går också i hans, och då får du vara ledd av Guds Ande.

Guds uppenbarelse

De vise männen tillbad Jesus, men de var också öppna för Guds uppenbarelse. När Gud uppenbarade sig i drömmen för dem lydde de hans befällning, så att de tog en annan väg tillbaka till sitt land. Där lämnar de den bibliska historien. Men de hade mött Frälsaren, och det var viktigt. Så är det för varje människa, d.v.s. den viktigaste gestalt hon kan möta är just Jesus.

Gör som de skriftlärde!

De skriftlärde gjorde alldeles rätt när de gick till Skriften för att få svar på Herodes' fråga. De var tydligen hemma i den, och visste vad som var sagt om Messias. Sedan använde Herodes det hela för sina

TREDJE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDEDAGEN

Joh 4:27-42

Efter Jesu samtal med kvinnan vid brunnen, löper hon in i staden och säger: *Kom och se en man som har sagt mig allt vad jag har gjort. Han kanske är Messias.*

Bakom denna insikt ligger Jesu ord att han är den som kommer med levande vatten. Det som gör att man aldrig kommer att törsta igen och som är en källa som väller fram till evigt liv. Detta erbjöd Jesus, och detta vatten ville kvinnan ha. Genom att berätta om hennes synd, visade Jesus att han kan se in i hennes hjärta. Detta tände hoppet hos kvinnan att han kanske kunde vara Messias.

Även om hennes erkännande av Jesus fortfarande är svagt, så vet hon att hon behöver honom. Jesus blir omistlig för henne. Så är det för den som Jesus börjar väcka tron hos. I början, när hans ord stinger i hjärtat, är kanske kunskapen liten. Man kanske bara förnimmer att här är en som jag kan lita på, en som sörjer för mig. Att då stanna kvar hos Herren, vittnar om en levande, frälsande tro. För att stanna kvar hos Herren, när han har fått tala ut med oss om våra synd, det är att vara omvänd.

Våra bekännelseskriterier säger att omvändelse innebär ånger över synden och förtröstan på förlåtelsen i Kristus. Även om kvinnan kanske inte förstod alltsammans, hade den Helige Ande tänt tron i hennes hjärta. Fadern hade börjat draga henne. Så länge hon inte vänder sig bort och står emot denna dragning,

illistiga syften. När de vise männen inte kom tillbaka, därför att de lydde Gud mer än människor, skickade kungen ut soldater för att döda alla gossebarn som var två år eller därunder. Ofta säger man att Stefanus är den förste kristne martyren, men fråga är om inte de oskyldiga barnen i Betlehem kom först ändå. Och Jesus själv nämner i ett sammanhang Sakarias, Barakias son, en man som levde före hans födelse och som dödades på grund av sin beaktelse. Var inte rädd för att bekänna Jesus Kristus. Amen.

Anders Eliasson

kommer hon att fortsätta leva med honom för evigt.

Kvinnan var en äktenskapsbryterska och visste det. Men hon visste inte hur hon skulle bli fri från detta syndaliv. Sedan kommer alltså en man som kände alla hennes synd och ändå förkastade han henne inte. Här är nyckeln. Jesus ville ha med henne att göra, även om han visste allt om henne! Sådan är Jesus i dag också. Genom sitt ord vill Jesus visa dig din synd och befria dig från den. Han vill tala ut med dig och visa att han inte har kommit för att stöta dig bort, utan för att draga dig till sig. Han vill att du skall få se att den synd som plågar ditt samvete och som du inte ens vågar erkänna, den vill Jesus förlåta dig. Han vill att du skall dricka av hans levande vatten och leva tillsammans med honom. Han vill vara din, och han vill att du skall vara hans.

Detta fick kvinnan uppleva, och det märktes på henne.

För Bibeln är klar på att detta vatten bär frukter hos dem som har druckit det. När hon löper in i staden och vittnar om vem Jesus är, så förstår de att något har hänt med henne. Hon hade hittat givaren av det levande vatten, som låter henne leva för evigt och aldrig törsta.

I dopet mottar vi detta livets vatten. Vi får det som en gåva utan att behöva gräva efter det. Vi behöver därför inte bära och slita på tunga vattenkrukor i stekande hetta. Utan Herren Kristus kom själv ner från himlen som en människa, för att här skänka oss detta vatten.

Han hittade några av oss, som nyfödda. Och några som senare i livet vände sig bort från detta levande vatten och återvände till världens smutsiga vatten, har fått uppleva nåd över nåd. De har åter blivit uppsökta av den gode Herde som lyfte dem upp på sina axlar och bar dem till vilans vatten, där de åter fick finna ro.

Ja, Gud vare tack, så är det med dem som tillhör Jesus. De har blivit uppsökta och burna till vattnet. De har fått nådens bord tillrett, inför sina fienders ögon. Och detta fortsätter de att motta i Ord och Sakrament, tills de står trygga hemma i himlen.

Du som har mottagit detta vatten, lev därför inte som de som har sin högsta skatt här i världen. Som arbetar och strävar för den skatt som

förgår. Som i stället för att förlåta, kräver sin rätt och är sin egen hjälpare i nöden. Gör i stället som kvinnan som berättade om Givaren av detta vatten och på så sätt fick dra andra till samma källa. För hans vatten flödar över och räcker till alla.

Må det bli klart för alla människor, hur gott det är att få vara Guds barn. Så att människor som möter en kristen börjar undra och följer med till källan. Må det ske även med dig som klamrar dig fast vid din egen ära och högmod. Måtte du inse hur glädjerikt det kommer att bli i evigheten för alla som redan nu har fått börja släcka törsten med detta levande vatten. För, Jesus vill ha alla, inte en så usel är, att ej Jesus har dem kär, Jesus vill ha alla!

Jesus kom för att frälsa människor.

Han säger: *Min mat är att göra hans vilja som har sänt mig och att fullborda hans verk.* Maten är livsnödvändig, därför säger Jesus att han *måste gå till Jerusalem och lida mycket genom de äldste och översteprästerna och de skriftlärda och att han måste dödas och på tredje dagen uppväckas* (Matt 16:21). Detta är Faderns vilja med Sonen, varpå Jesus säger på korset: *det är fullbordat.* Hela hans liv på jorden handlade om att gå mot Jerusalem för att ta människornas plats i domen och lida under deras skuld och straff. Till detta ändamål förnedrade Jesus sig, tog på sig kött och bodde bland oss.

Han har hela tiden en grundläggande nöd i sitt hjärta, att frälsa människor. Detta ser vi också med hans ord om att så och skörda. Det som sås, är Jesu liv och död för vår skull. Detta är vetekornet som faller i jorden och dör. Eftersom han dör en ställföreträdande död, bär det stor frukt.

Genom förkunnelsen såddes detta korn av Mose och profeterna helt till Johannes Döparen. Vidare har det såtts av apostlarna och förkunnare i deras efterföljd. I viss mån har det såtts av alla kristna som i sina liv vittnar och förkunnar om Jesus. Ja, vi kan även säga att det såddes av den samaritiska kvinnan. För varje gång någon förkunnar Evangeliet om Guds rike, så sår man i Guds åker.

Skörden är människorna som tar emot ordet och blir frälsta. Detta är frukten av Jesu såningsgärning. Ing-

en som står i ett troget arbete, hur smått det än ser ut i människors ögon, skall behöva vara avundsjuk på dem som skördar. För Herren bestämmer själv när skörden är redo. Vi kallas att så. Antingen kommer någon och skördar vad jag har fått vara med att så, eller så skördar jag vad andra har fått vara med att så. Oavsett blir ju människor frälsta, och det får alla Jesu vänner glädja sig över.

Insikten om detta ger tålmod i vårt kristna arbete. För även om en kristens förbönstjänst kan verka liten, så är den nödvändig och stor i Guds rike. Även om vi inte ser frukterna av våra böner, behöver vi inte därmed tappa modet eller ge upp. Vad vi sår, kan ligga och växa utan att vi ser det och kan sedan skjuta upp i framtiden. En nyckel till att inte tröttna och ge upp i arbetet är därför att fokusera på sädeskornet i stället för på frukten.

Vi får alla glädjas när vi ser frukten skördas, men även när vi sår kornet. För Guds ord kommer att bära frukt, det lovar Herren. Han säger att *så skall det också vara med ordet som utgår ur min mun: det skall inte vända tillbaka till mig fåfängt, utan att ha verkat vad jag vill och utfört det som jag hade sänt ut det till* (Jes 55:11). Han är densamme i går och i dag, ja, till evig tid. Hans levande ord är lika verkningfullt i dag som på Jesu tid. Fortfarande övervinner det mörkrets människor och för dem till ljuset. Men huvudsaken är Jesus, sädeskornet självt. När fokusen ligger på honom blir det välsignad. Då får båda den som sår och skördar glädja sig, när alltså Jesus får vara det stora.

Frukten av kvinnans ord om Jesus är att många trodde genom hennes ord. De trodde att Jesus var Messias. Och till den som kommer till honom, även med en sådan liten tro, gäller Jesu ord: *Den som kommer till mig skall aldrig hungra, och den som tror på mig skall aldrig någonsin törsta* (Joh 6:35). Jesus är lika stor, även om vår tro är liten. Vi ser trons väsen hos dessa samarier, den vill vara nära Jesus och höra hans ord. Därför nödgade de Jesus att stanna hos dem. Och genom att höra hans eget ord, växte deras tro sig fastare och byggde på hans ord i stället för på kvinnans vittnesbörd. Och då blir det svårare för själafien den att bedra dem.

FEMTE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDEDAGEN

Mark 9:38-41

I HERRENS TJÄNST

Den som planterar och den som vattnar är ett, och var och en skall få sin lön efter sitt arbete. Ty vi är Guds medarbetare, och ni är en Guds åker, en Guds byggnad. (1 Kor 3:8-9)

Aposteln Paulus såg sig som en Guds medarbetare. Så stort, men kan en människa verkligen vara Guds medarbetare, och behöver den Högste människor som sina medarbetare? frågar sig nog många när man läser ett bibelord som detta. Men nu var verkligen aposteln en Guds medarbetare. Herren hade själv gett honom det uppdraget och insatt honom i det. Det visste Paulus och därför vågar han säga som han gör.

I. Herren använder sig av bristfälliga tjänare.

Trots att Herren utvalt apostlarna till sina medarbetare var de inga "supermänniskor", utan syndare såsom vi andra. Paulus var smärtssamt medveten om det. "Ja, det goda som jag vill gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det gör jag", måste han klaga. (Rom 7:19) Evangelierna ger oss exempel på apostlarnas fel och brister. Markus-evangeliet nionde kapitel (som dagens evangelium är hämtat ur) berättar om hur lärjungarna misslyckades med att driva ut en stum

Så är det också i dag. Om vi enbart bygger vår tro på vad vi hör och aldrig kontrollerar med Bibeln, så kan människors tal förblinda oss. För, om djävulen först får en människa bort från Guds ord, för han henne sedan vart han vill. Men prövar vi allt på Guds ord och håller fast på det goda, så går det oss väl.

Samariternas bekännelse, att Jesus verkligen är världens frälsare, är en djup bekännelse. De fick se att Jesus kom för hela världens skull och att frälsningen berodde på en person, Jesus Kristus, vilkens mat var att uppfylla Faderns vilja, att frälsa världen. Och här är vi som i dag bekänner Jesus som vår Herre, inkluderade. Amen.

Sveinung Eriksen

ande ur en pojke. Det måste ha varit förödmjukande för dem att någon annan, som inte tillhörde kretsen av Jesu utvalda apostlar, kunde driva ut onda andar i Jesu namn, och apostlarna försökte hindra denne. Apostlarna var långt ifrån prestigelösa. De hade också nyss talat med varandra om vem av dem som var den störste.

Varför behöver vi känna till apostlarnas misstag och felsteg? De finns inte upptecknade i evangelierna för att vi skulle skratta åt dem och förhäva oss, såsom många tyvärr gör. Dessa exempel är viktiga, därför att den kristna kyrkans historia genom alla tider är fulla av exempel på predikanter, präster, biskopar och andra Herrens tjänare som begår grova övertramp och synder. Världen, som inte tror, frosar gärna i dessa tråkiga exempel, och många som hör om dem vänder sig besvikna bort från kyrka och församling, ja, avfärdar kristendomen som ett bedrägeri. För den som ser djupare är det tvärtom ett bevis på att kyrkan är just Herrens eget hus – hans skapelse. Att den kristna kyrkan överlevt i 2000 år trots alla fel och brister hos kyrkans tjänare vittnar om att den ändå är Guds verk, inte människors. Herren kan använda sig av bristfälliga redskap och ändå uträtta någonting av bestående värde. När Herrens svaga tjänare arbetar i Andens kraft kan de verkligen uträtta någonting gott!

II. Herrens tjänare skall inte gå utanför sitt uppdrag.

Paulus liknade kyrkan och församlingen vid en åker, där han och andra medarbetare var satta att plantera och vattna. I en åker växer det både god säd och ogräs, och till jordbrukarens uppgift hör också att utrota ogräset. Också i församlingen frodas både sanna och falska kristna. En nitisk Herrens tjänare kan se det som sin uppgift att skapa en ren församling, där alla falska kristna avslöjats och uteslutits. När Paulus talar om medarbetarnas uppgift i Guds åker nämner han ingenting om att rensa ut ogräset, utan talar endast om att plantera och vattna. I Jesu liknelse om ogräset (Matt 13:36-43) varnar dock Jesus för att försöka rensa bort ogräset, eftersom risken är att man i samma veva också rycker upp vetet. Dömandet och urskiljandet tillhör Herren själv, som med sin fullkomliga

klarsyn kommer att skilja fåren från getterna vid sin återkomst i härlighet till domen. Då kan två grannar i kyrkbänken få olika dom. Till dess får vi ha tålmod med våra bristfälliga församlingar.

Den unge Johannes, som fortfarande gick i träning inför sin kommande tjänst, ville hindra mannen som drev ut onda andar i Jesu namn utan att tillhöra deras krets. Jesus tillrättavisade dock honom med orden: "Hindra honom inte. Ingen som utför en kraftgärning i mitt namn kan sedan genast tala illa om mig. Den som inte är mot oss är för oss." Johannes var liksom Paulus en kallad och utvald tjänare, men alla Herrens tjänare har att noga ge akt på sitt uppdrag och inte gå utanför det. Alla kristna, oavsett om man är präst eller lekman, har att akta sig för att gå utanför sin kallelse. Många är nog medvetna om risken med att göra för lite, men det finns också en risk att man gör för mycket – sådant som inte tillhör ens kallelse. *Stilla må min väg jag vandra, vara trogen i mitt kall, bli till tröst och stöd för andra, ej till stöttesten och fall. Bygga upp, ej riva neder, är en kristens plikt och heder.* (Sv Ps 519:2)

Paulus talar i dagens epistel om predikanter, som predikade Kristus men med "orena motiv". Hans svar på detta är något överraskande: "Än sen? Kristus blir ändå på ett eller annat sätt predikad, för syns skull eller uppriktigt, och det är jag glad över. (Fil 1:18) För Paulus var det viktiga att evangeliet om Jesus Kristus nådde människor, också när det kom "från fel håll". Däremot hade aposteln ingen tolerans för den falska läran.

III. Herrens tjänare har en väldig uppgift.

"Den som inte är mot oss är för oss." Antingen är man alltså för Jesus och hans kyrka eller emot den. Något mellanläge finns inte. Man kan inte vara neutral till Jesus, även om det finns de som säger att "de varken bekänner eller förnekar Gud". Kristi kyrka är också en enda, även om floran av olika samfund i vår tid är enorm. Det går inte att peka ut något enskilt samfund, eller någon särskild församling, som är "den sanna och enda kyrkan" i världen. Därför kan vi bli förvånade när vi som kristna får stöd och uppmuntran från ett oväntat håll. Jesus säger till Johannes:

"Den som räcker er en bägere vatten att dricka därför att ni tillhör Kristus – amen säger jag er: Han skall inte gå miste om sin lön." Kärleken till bröderna och systrarna i Kristus är ett kännetecken på Jesus-tron. Den är en trons frukt.

Det kan vara en konst också att ta emot stöd och uppmuntran från kristna från andra sammanhang, som man kanske misstror. Här gäller att tyda allt till det bästa i enlighet med uppmaningen i katekesen. Än svårare är det väl att själv visa alla sina medkristna den uppskattning och det stöd, som de behöver – men inte alltid förtjänar. Vi är skyldiga att älska varandra såsom Gud först älskade oss. Det är ett bud som med rätta känns besvärande. Hur mycket har det inte saknats i min kärlek till mina medkristna – för att inte tala om i kärleken till alla mina medmänniskor! I detta kan man inte berömma sig själv, utan bara ropa till Herren om förbarmande. Vi både kan och får göra det. Vi har en barmhärtig Herre och frälsare med en ofattbar kärlek till oss. Den som hungrar och törstar efter nåd och förlåtelse får gå till Honom. Han kan ge mer än en vänlig gest i form av en bägere med vanligt vatten – han mättar syndaren med nåd och förlåtelse! I Jesu namn. Amen.

Anders Alapää

Officiellt

Tillsatta tjänster

Diakon i Ljungskile fr 1/2 2024: diakon Annika Berglund, Boden.

Kh i Kind fr 1/12: vik kh Fredrik Fernbom, past.

Km i Torestorp fr 1/12: VDM Magnus Magnusson, Skene.

Km i Domkyrkopast fr 1/1 2025: km Johanna Öhman, Fässberg.

Km i Partille fr 16/1 2025: padj Jennie Hallgren, past.

Lämnat stiftet

Km Pehr Vitalis, Örgryte, har blivit km i Sunne, Karlstads stift, fr 14/10.

Avlidna

Avliden 31/8: fd diakon Claes Kyllberg, Hindås, f 1937.

Avliden 28/9: fd diakon Märta Bergström, Torsby.

Öppet brev till skolinspektionen med anledning av dess kritik mot Mariaskolan i Umeå

Göran Schmidts brev

Till Skolinspektionens ansvarige utredare för Mariaskolan i Umeå, Friskolan Mosaik i Falun och Ekebyholmskolan i Norrtälje:

Jag har sökt dig förgäves på telefon för ett par veckor sedan och mejlade då i stället några frågor till dig. Du valde att inte besvara dem. Eftersom jag anser att din kritik av kristna skolor och syn på hur bibeltroende elever bör bemötas i skolan är värd större uppmärksamhet än de fått, har jag valt att formulera synpunkterna i form av detta öppna brev.

Jag hoppas och utgår från att du kommer att besvara dem:

1. Du anser att det är ett konfessionellt inslag när biologiläraren på Mariaskolan presenterar kritik mot neodarwinismen. Som du säkert vet finns det i dag en utbredd inomvetenskaplig kritik av dess mekanismer.

Förklara varför det inte skulle vara tillåtet för en biologilärare att presentera samma kritiska argument som många av dagens evolutionsbiologer gör.

2. Personalen vid Mariaskolan som fick läsa igenom dina intervjuanteckningar upplevde att deras samtal inte har blivit korrekt återgivna och att där förekom ”flera allvarliga missförstånd och felaktigheter som framställer personalen som slarvig, okunnig eller likgiltig”. Hur ställer du dig till den kritiken?

3. Det saknas stöd i internationell rätt för att detaljstyra konfessionella inslag vid fristående konfessionella skolor, där föräldrarna valt skola utifrån religiös och filosofisk övertygelse – en rättighet som Europakonventionen garanterar. Du har granskat de konfessionella inlagen vid Mariaskolan, exempelvis begärt att få ta del av använda andaktsböcker och har kommit med kritiska synpunkter på dessa. Har Skolinspektionen verkligen mandat att uttala sig om den del av utbildningen som ligger utanför undervisningen och tillhör skolans konfessionella inriktning?

4. Du har i en tjänsteanteckning sammanfattat sju föreläsningssydeor som läraren och rektorn på skolan har hållit på sin fritid, men ingen referens till denna förekommer i inspektionsrapporten. Ligger det inom Skolinspektionens uppdrag att bedriva detta slag av åsiktsregistrering? Sker det i andra sammanhang?

5. Du anser att barn som ger uttryck för tro på Bibelns berättelser ska tillrättavisas av skolans personal med hjälp av ”naturvetenskapliga argument”. Enligt Barnkonventionen ska ”konventionsstaterna ... respektera barnets rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet. Friheten att utöva sin religion eller tro får underkastas endast sådana inskränkningar som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga för att skydda *den allmänna säkerheten, rättsordningens grunder, folkhälsan, den allmänna moralen eller andra personers grundläggande fri- och rättigheter*” (min kursivering). Menar du att ett barns tro på skapelsen och syndafloden platsar i den uppräknningen?

Slutligen:

6. Du tycks utgå från att en biblisk världsbild är skadlig för barn, ungdomar och samhällsmedborgare överlag. Motivera på vilket sätt.

Skolinspektionens svar

Hej,

Tack för dina frågor. De beslut som fattats rörande de skolor som nämns är myndighetsbeslut. Skolinspektionens beslut är grundade på svensk lagstiftning. Enskilda tjänstemän har därvid inga personliga åsikter om de verksamheter som inspekteras, gör inga egna tolkningar och utgår inte från egna tyckanden.

Inspektion är heller inget enmansarbete; vid inspektion deltar flera utredare och de genomför arbetet enligt myndighetens arbetssätt och riktlinjer.

Enligt Skollagens krav ska undervisning i svenska skolor utgå från vetenskaplig grund och bedrivas i enlighet med läroplanen. Utifrån detta fattar Skolinspektionen sina beslut.

För frågor om kursplaner eller läroplanen bör du kontakta Skolverket.

Med vänlig hälsning,
Skolinspektionens presstjänst

Göran Schmidts respons

Skolinspektionen har besvarat mitt öppna brev på ett sätt som var förväntat. Där märks varken tendens eller vilja att besvara frågorna som sådana. I stället försöker myndigheten frånskriva sina tjänstemän deras personliga ansvar genom att hänvisa till deras ofelbarhet. Men tjänstemanna-ansvar kan inte definieras bort. De frågor jag har ställt till den huvudansvarige inspektören föranleds av en rad felaktigheter och tveksamheter i utredningarna. Konsekvensen har blivit beslut som står i konflikt med inte bara vetenskapen och läroplanens andemening, utan även internationell rätt. Det är allvarligt. Skolinspektören i fråga måste ställas till svars.

Ja, undervisningen i svenska skolor ska utgå från vetenskaplig grund och bedrivas i enlighet med läroplanen. Men vad hjälper det när kompetensen att bedöma just detta uppenbarligen brister? Det bemötande från Skolinspektionen som den här ”dialogen” visar på är grundorsaken till den upplevelse av maktlöshet och rättslöshet som skolstyrelser, rektorer och personal på välfungerande kristna friskolor i dag upplever i sitt möte med myndigheten. Inspektionen har ju befogenheter inte bara att utdöma viten på hundra tusentals kronor utan dessutom att stänga ner verksamheten på skolor som hamnat i onåd. Skolorna upplever sig inte ha något annat val än att underkasta sig. Skolinspektionens arbetssätt och riktlinjer måste förändras. Regering och riksdag måste snarast se över kurs- och läroplaner så att maktmissbruk av det här slaget upphör och förebyggs.

Ovan citerade korrespondens mellan Göran Schmidt och Skolinspektionen har publicerats av tidningen **Världen idag** 2024-11-12—2024-11-19

Hänt och skett i Göteborgs stift med omnejd 2023-2024

Ett stift är en del av den kyrkliga indelningen. Det samlar ett bestämt antal kyrkor med dess församlingar inom ett område med gränser. Det har varit som ett kyrkligt län med en landshövding kallad biskop. Men man kan fråga sig om det inte på senare tid i vårt land har blivit mer som ett kyrkligt landsting med en landstingsdirektör kallad biskop. Kyrkans gränser har, åtminstone i gången tid, påverkat hur konungariket Sverige varit indelat på lokalplanet. Förr fanns i denna indelning socknar, städer och köpingar, de två senare med privilegiebrev från den världsliga överheten. På många ställen har den kyrkliga indelningen i kontrakt, alltså sammandragningar av församlingar under samme prost, delvis haft samma gränser som indelningen i härad under samme domare och skattefogde. I Göteborgs stift har denna namnlighet funnits i stiftets västgötadel och i norra Halland. Där finns detta kvar i Mark och Kind, samt som namn på ett pastorat i södra Halland, nämligen Hök. Vi kan nämna namnlighet mellan två numera upphörda enheter som fanns öster om Göta älv: Ale och Vättle var namnet på ett skattefogderi, samtidigt som dåvarande Domprosteriets norra kontrakt på sin tid övergick till att få namnet Ale och Vättle kontrakt. Det var på den tid då H.M. konungen hade ett län som hade namnet Älvsborgs län. Numera har ju både Älvsborg, Ale och Vättle utgått ur sortimentet av län, fogderi och kontrakt även om namnen lever kvar som benämning på annat.

Sådana indelningar på kartan kan få vara en påminnelse om hur det är i Guds rike, där Herren är konung. Den som är ett Guds barn har upptagits i hans församling, och får efter domen vänta sig en evighet i den stad som kallas det nya Jerusalem. Eftersom man är friköpt med Lammetts blod skulle man kunna säga att ens liv i nådens tid levs i en köping, en friköping. Detta är ett privilegium för Herrens trogna och det gällande privilegiebrevet är utfärdat för länge sedan, då himmelens konung offrade sig själv till försoning

för alla. Det är för att den skall bära bud om detta som är en av orsakerna till att Guds församling finns i vårt land. Något av denna församlings yttersida har vi tagit med i denna krönika. Vår krönika är inte på något sätt heltäckande, men ger alltså en liten bild av vad som hänt inom Göteborgs stift och dess omnejd. Ordet omnejd får här vara ett vitt begrepp med mer än en betydelse. För tjänstetillsättningar som inte är med här hänvisas till tidigare nummer av tidningen. Istället får ni läsare som bonus en berättelse från Tunge.

Nya präster

Andra söndagen efter Trettondag Jul 14 januari 2024 var det prästvigning i domkyrkan för John-Philip Andersson, förordnad till Backa pastorat.

Samma dag välkomnades EFS-prästerna Jenny Hallgren och Marcus Boberg. De har tidigare behörförklarats av domkapitlet. Deras förordnande blev till Partille församling i Partille pastorat respektive Herrestads församling.

Andra söndagen efter Trefaldighet 9 juni var det prästvigning för sex prästkandidater:

Samuel Björling, EFS på nationell nivå, Marie-Claire Eriksson, Kinnafritsla, Camilla Karlsson, Skallsjö, Kristina Hennel Lee, Oscar Fredrik, Henrik Sjöblom, Getinge-Oskarström och Johan Törnblom, Strömstad.

Nya diakoner

Den 9 juni var det även diakonvigning för tolv diakonkandidater:

Elisabeth Antoni, Falkenberg, Maria Bryntesson, Dalaberg, Uddevalla, Caroline Casco, Fässberg, Per Solvigson Franzén, Harplinge-Steninge, Sofia Häggmyr, Varberg, Maria Lagergren, Torsby, Emmy Myrne, Falkenberg, Anna Schweizer, Kullavik, Särö, Sherin Shehadeh, Domkyrkopastoratet, Annedal, Mikael Svensson, Kungsbacka-Hanhals, Prinsesse Terlegård, Nylöse och Anna Wilhelmsson, Solberga.

Kyrkoherdemottagningar

Ola Bojestig, Värö-Stråvalla pastorat, 4 februari; Jakob Wadelius, Spekeröd-Ucklum, 19 maj; Madeleine Myrström Kamb, Strömstad, 16 juni; Lennart Lundqvist, Varberg, 25 augusti; Christina Grenabo, Tjörn, 8 september; Per Gustav Hanner, Solberga, 8 september; Per Hammarström, Tanum, 24 november (i Kville kyrka under ledning av prostarerna F Sigurdsson och F Ivarsson).

Avlidna präster

F.d. kyrkoherde i Foss Dag Selander, Onsala, 27 november 2023; f.d. komminister i Skredsvik Harry Åström, Bokenäs, 20 december; f.d. kyrkoherde i Västra Frölunda Hans Philipson, Kärna (Torsby), 27 februari; f.d. kyrkoherde i Ränneslöv Bo Karlén, Laholm, 27 februari; f.d. kyrkoherde i Rölanda, Karlstads stift, Chester Åhsberg, Åskloster, 30 april; Bo Tretom, Tanum (Grebbevad) 19 maj; f.d. kyrkoherde i Herrestad Håkan Nordlund, Uddevalla, 30 maj; prost, f.d. kyrkoherde i Göteborgs Annedal Bengt Inghammar, Göteborg, 28 juni; f.d. adjunkt Helge Fredriksson, Halmstad, 29 juni; f.d. direktor Britta Broman, Särö, 29 augusti; f.d. kyrkoherde i Kortedala Carl-Gustav Sjögren, Partille, 28 september; f.d. kyrkoherde i Harplinge Lars Carlberg, Lund 5 oktober; kyrkoherde i Råda Daniel Tisell, 15 oktober.

Avlidna diakoner

F.d. diakon i Bollnäs och Bergsjön Andrea Lundholm, Göteborg, 25 januari; f.d. diakon i Ärtemarks pastorat, Bengtsfors kommun, Karlstads stift, Helfrid Åhsberg, Åskloster, 22 april; f.d. direktor vid Samariterhemmet, diakon Rolf Nordblom, Uppsala 25 augusti.

Invigning och återinvigning av kyrkor och församlingshem

Landvetters prästgård återinvigdes av biskop Rappmann den 18 september 2023 efter en renovering. Prästgården används för arbete bland barn och ungdomar sedan 2011.

Ljungs kyrka i Ljungs-kile församling återöppnades lördag 2 Advent 9 december 2023 efter en stor renovering. Öppningsgudstjänst kl. 11, samtal om två konstverk, öppet hus och konsert kl. 18. Kontraktsposten Karin Coxner medverkade.

Inventarier

Örby-Skene församling: Ny vit mässhake med tillhörande präst- och diakonstolor till Skene kyrka invigdes Första Advent 3 december 2023. De var tillverkade av konstnären Karin Hedberg i Kinna och var en gåva från församlingen med anledning av kyrkans 100-årsjubileum 2022. Ny nattvardskalk i keramik invigdes och togs i bruk februari 2024. Kalk, paten, vinkanna, vattenkaraff och oblatask var tillverkade av Karin Andrén Blomqvist i Skene. Används vid veckomässorna i Örby kyrkas kapell längst bak.

Kyrkogårdar

Ny askgravplats på Holsljunga kyrkogård i Kind invigdes 11 juni 2024 av kontraktsposten Madeleine Forsberg.

En såld kyrka och dess öde

Redan i förra årets krönika nämnde vi om Bleketkyrkan, som vid en högtid 25/6 2023 överlämnades till S:t Petri katolska församling. Den invigdes 8 september 1963 av Bo Giertz. Den tillhörde Uddevalla församling 1963–1973, Bäve församling 1974–2014 samt Dalabergs församling fr o m 2015. Kyrkan såldes till katolska kyrkan med tillträde 1 juli 2023, och då hade en sista mässa enligt svenska kyrkans ordning hade ägt rum 19 juni 2023. Kyrkan som nu kallas S:t Gabriels kyrka invigdes katolskt 1 april 2024 under medverkan av Anders Arbo-relius. Vi kan här nämna några mer bemärkta män som varit distriktspräster i Bleketkyrkan, nämligen Ingmar Bårström och Per Lagergren.

Organisationer

GÖTEBORGS STIFTSHISTORISKA SÄLLSKAP: Tisdag 9 april 2024 föredrag på landsarkivet av docent Barbro Wallgren Hemlin om Esaias Tegner och Folke Fehn som predikanter. Tisdag 23 april föredrag på landsarkivet av professor Olle Hedström om kantater. Därefter årsmöte. Tisdag 28 maj föredrag i Vasa församlingshem av Anders Jarlert om Er-

ling Eidem. Lördag 24 augusti ägde den stiftshistoriska dagen rum i form av en bussutflykt till Mariestads domkyrka. Ingvar Bengtsson läste upp Anders Jarlerts föredrag med titeln *Två superintendentior, men tre domkyrkor* och i församlingshemmet höll Jakob Lindblad ett föredrag med bildvisning. Hans ämne var *Mariestads domkyrka och den äldsta domkyrkan i Göteborg – om kyrkoarkitektur vid 1500-talets slut och 1600-talets början*. Sällskapetets höstmöte hölls den 22 november i Johannebergs församlingshem. Det övergripande ämnet var *Biskop Bertil E. Gärtner 100 år*. Först talade Anders Jarlert om biskopsvalet 1970 under ämnet *Nytt vals-system, nya konstellationer, ny biskop*. Förutom valet fick vi del av Gärtners yttre personalia. Anders Reinholdsson talade sedan om *Nya ordningar, nya möjligheter, nytt liv*. Det handlade om stiftshistoria under Gärtners episkopat. Det var en tid då Reinholdsson var stiftsadjunkt i Helsingöden, en av de fyra stiftsdelar som bildades för stiftsarbete. Samtidigt fanns det en rörelse bland ungdomar med läger bl.a i Grönahög. Bibelhelger och prästfortbildningskurser ägde rum, och det som kallades förnyelsen fick rum i mångas hjärtan och församlingar. Det arrangerades stormöten på olika ställen i stiftet, och vi fick i Reinholdssons anförande reda på att benämningen faktiskt inspirerades av motsvarande företeelser bland laestadianer. Ingvar Bengtsson talade till sist kort om sitt samarbete med Gärtner i de mer icke-gloriösa delarna av biskopsämbetets utövande under dennes senare år i tjänsten.

MISSIONSPROVINSEN: Missionsprovinsens förste biskop Arne Olsson, Vänersborg, avled 12 mars 2024. Begravningsgudstjänsten hölls i Frändefors kyrka, som var hans hemkyrka.

Distriktskonvent hölls i Kristianstad lördag 13 april. Mattias Lindström installerades 21 april Fjärde söndagen i Påsktiden till kyrkoherde i Sankt Matteus församling, Helsingborg.

Magnus Olsson, Kristianstad, avskedspredikade 18 augusti på Gratia Dei, Kristianstad. Han blev pastor i Stockholm, där han efterträdde Göran Beijer. Prästmöte var det 13–14 september. Provinskon-

vent hölls i Linköping fredag 18–19 oktober. Konventet anordnades av Heliga Korssets församling, Linköping.

FÖRSAMLINGSFAKULTETEN: Bibelkonferens 21–22 februari 2024 med Paul Rabe, som skrivit en bibelkommentar till Jesaja kapitel 13–27. Bibelkonferens 19–20 april om Efesierbrevet. Sommarbibelskola för unga vuxna 9–11 augusti, tema Jesus idag. Bibelhelg 11–12 oktober om bland annat Bertil Gärtner som exeget och bibellärare. Fakultetens dag ägde rum 16 november, som ett led i NELA:s symposium.

NORDISKA LUTERAKADEMIN (NELA): Det årliga symposiet hölls i år i Göteborg, på församlingsfakulteten 14–16 november. Ämnet i år var *Judarna, Israel och kyrkan*. Reidar Hvalvik talade över ämnena *"Judendom" och "kristendom" i den tidiga kyrkohistorien samt Israels plats i frälsningshistorien enligt Romarbrevet 9–11*. Knut Alfvåg hade också två föredrag: *För Jude först. Om kristen mission till judar och hedningar* samt *Martin Luther och judarna – på 1500-talet och i debatten på 2000-talet*. Daniel Johansson berättade mycket intressant om Felix Mendelssohn-Bartholdy, en evangelisk-luthersk jude samt höll en bibeltimme över Upp. 3:7–13. Jan Bygstad talade över ämnena *Fariseism och kristendom* (om Odebergs bok) samt *Treenigheten och Gamla testamentet*. Timo Laato bidrog med *Så skall hela Israel bli frälst* och Torbjörn Johanssons avslutningsanförande gällde Bethelbekännelsen 1933. Då hade man också kunnat lyssna till två föredrag på engelska av Sahar Sadlovsky om en modell för mission bland judar samt om Gamla testamentets löften till Israel.

KYRKLIGA FÖRBUNDET FÖR EVANGELISK LUTERSK TRO: Kyrkliga Förbundets närradioförening i Borås höll sitt årsmöte torsdag 25 april i Borås.

Kyrkliga Förbundet i Växjö stift ordnade en kyrkodag i Fridafors kyrka 26 maj. Jan-Erik Appell ledde gudstjänsten och avslutade mötet. Daniel Johansson höll föredrag under ämnet *Med Kyrkliga Förbundet 49 år av 100*. En sådan kyrkodag på Heliga trefaldighets dag är en långvarig tradition inom

Almundsryds församling, i vilken Fridafors ligger.

Samma dag (26 maj) var det gudstjänst och årsmöte för Skara stifts lokalavdelning i Naums kyrka, Västergötland. Anders Eliasson medverkade.

Den 9 juni höll Kyrkliga Förbundet för evangelisk-luthersk tro sitt årsmöte i Johannes församling, Borås. Ordföranden Gunnar Andersson ledde högmässan och årsmöte. Jakob Appell medverkade med föredrag under ämnet *Jesus i gudstjänsten*.

Midsommarläger i Hjortsberga anordnades 21–23 juni.

Bibeldagar på Olnäsården vid Siljans strand 9–11 augusti. Medverkande: Bengt Birgersson, Torbjörn Johansson, Lars Göran Brandt, Jan-Erik Appell, Magnus Magnusson med flera.

Kyrkliga Förbundets lokalavdelning Bohuslän-Dal köpte 2013 Sommarhemskyrkan som Uddevalla pastorat uppförde och invigde 1984. I samband med köpet bytte kyrkan namn till Mariakyrkan. Den ägande föreningen bytte senare namn till Mariakyrkans vänner, och räknas inte längre som en lokalavdelning inom Kyrkliga förbundet.

NORDISK ÖSTMISSION hade sitt årsmöte 14 april 2024 i Träslövsläge utanför Varberg. Kyrkoherden i Träslövs pastorat Ola Bjervås medverkade liksom Tony, som bor i Kanada och sänder ut bibelprogram till sitt hemland Iran.

FÖRENINGEN LÄRJUNGAGÅRDEN hade sitt årsmöte lördagen 27 april i Torrestorp. 1–4 juli var det sommarrestoré på Lärjungagården. Temat var Kampen om människan. Medverkade gjorde Carl Magnus Adrian, Bengt Holmberg, Anders Reinholdsson, Rune Imberg, Tomas Seidal, Per-Olof Hermansson m.fl.

LUTHERSTIFTELSEN: Lördagen den 24 augusti höll Lutherstiftelsen sin årssammankomst på Församlingsfakulteten. Inledande gudstjänst leddes av Sveinung Eriksen, föredrag om den lutherska gudstjänsten hölls av Patrik Toräng och Carl Sixten Block avslutade med en katekesförklaring.

EVANGELISK LITTERATURMISSION SCRIPTURA hade sitt årsmöte 24 augusti direkt efter föregående års-

sammankomst. Ordförande här är Roland Gustafsson.

ÖSTRA SMÅLANDS MISSIONSFÖRENING (ÖSM): Missionsmöte hölls i Tidarsrum i Kinda, Linköpings stift 18 augusti. Skriftetalare och liturg var Anders Eliasson och Per Gustafsson predikade. Ytterligare talare var Ruben Skov Jensen. Mötet ordnades av Norra Vitidarsrums ev. lutherska missionsförening, som är ansluten till ÖSM. Folket i ÖSM har ofta kallats nordöstringarna.

Övrigt

En samtalsgrupp har bildats i ett rum i Linnéstadens bibliotek. Det är Göteborgs stad, Västra Götalandsregionen med hjälp av Oscar Fredriks församling och Göteborgs universitet som startat gruppen. Det handlar om existentiell hälsa i ett helhetsperspektiv. Diakon Ulrika Espenholt är en av ledarna.

Enligt tidningen Korsväg från stiftskansliet pågår intensiva försök att få igång klimatarbete på bred front. Man anlitar stiftspedagoger, klimatpsykologer, Kyrkans ungdom, konstnärer och en vetenskapsfestival. Stiftsadjunkt Henrik Frykberg är med i planeringsgruppen inför vetenskapsfestivalen på Svenska Mässan.

Stiftsstyrelsen har beslutat att fördela 57 miljoner kronor till 127 kyrkor i Göteborgs stift. Pengarna skall gå till bevarande av kulturarv. Behovet är dock större enligt pressmeddelande från stiftet. En kyrka som under senare år fått del av Kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) är Djurhults kapell, som fått skiffertaket omlagt. Kapellet, som ligger i Forshälla, ägs av Stiftelsen Fjällbygdens kapell. Denna stiftelse grundades 1924, och fyller alltså hundra år i år, vilket har uppmärksammat vid en gudstjänst i kapellet. Gudstjänstlivet sköts av Hjärtums församling, som också hjälpte till med KAE, och av anställda från Lilla Edets pastorat.

En del församlingar och pastorat har vänförsamlingar i andra länder. Uddevalla pastorat har en sådan i Estland, S:t Mikael's församling i Jöhvi. Kh Peeter Kaldur har nu gått i pension efter 43 år i den församlingen. I samband med hans avgång var Anders Eliasson från Uddevalla på besök.

Under århundradenas lopp har det funnits gränsändringar, sammanslagningar och delningar av församlingar. Dessa företeelser har ökat efter år 2000. En ovanligare ändring är att Christinae Tyska icke-territoriella församling under senare år har fått ett större upptagningsområde, och nu kan medlemmar i denna församling vara folkbokförda i fler kommuner än Göteborgs.

Årsdagar av prästvigningar

Två nya präster vigdes 25 juni 1964, för 60 år sedan. Det var Alvar Högberg och Brynolf Johansson. Båda dessa var födda 1938. Högberg slutade som kyrkoherde i Naverstad 2000 och Johansson som kyrkoherde i Tranemo 1992. Högberg avled 2022 medan Johansson fortfarande lever.

Den 23 maj var det 50 år sedan det var prästvigning av sju kandidater. Vigningsbiskop var Bertil Gärtner i Domkyrkan. Då prästvigdes Carl Sixten Block, Rolf Bondestam för Uppsala stift, Lars Gåreberg, Owe Johansson, Göran Larsson, Tommy Magnusson och Ludvig Schatter. Lars Gåreberg avled 2017, 68 år gammal.

Jubileer

Björkekärrs kyrka fyllde 65 år 2023; Klövedals kyrka i Tjörns pastorat 175 år 2023; Skallsjö kyrka 160 år 13 oktober 2023; Valla församlingshem 60 år 13 oktober 2023; Stensjökyrkan i Mölndal 50 år 9 mars 2024; Hönö kyrka 90 år 21 april; Mariakyrkan i Uddevalla (f.d. Sommarhemskyrkan) 40 år 2024. Ansgarskyrkan i Sävedalen blev 40 år 1 september 2024. Det som hänt i den sedan 2013 är tillkomsten en stor uteplats och ett samtalsrum. Dessutom har gamla soffor och fätöljer klätts om och några nya tillkommit i entrélokalen.

Lane Ryr's kyrka fyllde 150 år den 1 september. Bland annat framförde Samuel Eriksson nykomponerade verk av hans bror Gustaf Natt och Dag samt av Mikael Landberg. Dessutom medverkade Mikael Englund som sångsolist och Harriet Adolfsson på piano. Samtidigt hölls avskedspredikan för Lotta Olsson. Därför var gudstjänsten gemensam för Uddevalla och Lane Ryr. Natt och Dag, som är bördig från Lane Ryr, utgick i sin komposition från Sv.Ps. 401.

Återinvigningsjubileum – en berättelse av Erling Larsson från Tunge.

Tunge kyrka firade hundraårsdagen av återinvigningen den 3 nov. Församlingen är numera sammanslagen med S:t Peder under namnet Lödöse församling.

Den dag en kyrka invigdes firades under medeltiden årligen under namnet kyrkmässa. Något jubileumsfirande förekom inte. Skulle man ha velat göra detta var det i de flesta fall omöjligt. För de flesta av våra medeltida kyrkor vet man inte när de byggdes eller invigdes.

Ett jubileum av invigning är något ganska sällsynt. Ännu mer ovanligt är firande av återinvigning. Här gäller det alltså kyrkor som under 1800-talet blev ödekyrkor för att sedan under 1900-talet åter bli kyrka.

Tunge kyrka blev ödekyrka när den nya S:t Peders kyrka stod färdig 1846. De båda församlingarna fick en gemensam kyrka.

En sådan företeelse var inte ovanlig under 1800-talet. Orsakerna till detta var dåligt underhållna kyrkor, folkökning och tom kassakista. Ibland när gemensam kyrka byggdes slogs församlingarna ihop. Det förekom också att församlingarna fick gemensam ekonomi men fortfarande att vara självständiga församlingar. Så i detta fall. Ett ytterligare fall var att församlingarna slogs ihop men båda enheterna kvarstod som jordeboksocknar.

När nu kyrkan inte längre behövdes för gudstjänster fanns ett annat behov att fylla. 1842 kom folkskolestadgan. Kyrkan blev nu skollokal. Kyrkogården användes dock fortfarande för begravningar.

Vid jubileet framfördes ett krönikespel som skildrade församlingen från stenålder till atomålder författat av läraren Hillevi Pettersson. Vid flera biskopsvisitationer framfördes önskemål om sammanbyggnad. Församlingsborna protesterade. Under cirka trettio års tid pågick förhandlingar som både protokoll och tidningsnotiser vittnar om.

Denna process, liksom försöken att åter begagna kyrkan som just kyrka, skildras i spelet. En mängd av penninggåvor och utrustning kom och således kunde kyrkan åter tas in bruk 1924. Ett kuriosum i sammanhanget var att en bonde, Nils Olsson, som var med om stängningen också var med om återöppnandet. I spelet skulle hans sonsons sonson spela den rollen men sjukdom förhindrade detta.

Kyrkans och Svea rikets indelning

Tranemo kommun har i sin nuvarande form funnits i 50 år. Redan 1967 slogs Tranemo, Limmareds och Långhems landskommuner samman (med undantag av Dannike församling). 1974 kom även Dalsstorps pastorat med. 8 september 2024 firades Tranemo kommun 50 år i Tranemo kyrka i samband med en högmässa.

Konungariket Sverige har under århundradenas lopp varit indelat på olika sätt, i landskap, län, härad, kommuner, stift, pastorat, socknar och församlingar. Det har funnits rätt många vad man skulle kunna kalla oregelbundna gränser. Vi tar här fram ett anknutet exempel i detta sammanhang: Mossebo (i Tranemo pastorat) hade 1953–1973 två kommundelar. Större delen hörde till Tranemo kommun, medan en mindre del med en areal av 0,83 km² land och med 156 invånare tillhörde Dalstorps landskommun.

Den i inledningen nämnda kommunformen köping fanns i Sverige 1862–1970. Även i Göteborgs stift fanns det sådana, dock ej i Bohuslän, där det emellertid på sin tid fanns ett antal municipalsamhällen, varav Mollösund var det sista. I stiftet fanns de flesta av möjliga förhållanden mellan församling och köping. I fyra fall utgjordes en församling av en köping: Fuxerna (under namnet Lilla Edet), Kinna och Svenljunga samt omsider också Oskarström. Skene köping var en del av Örby församling och åren 1962–1991 också ett kyrkobokföringsdistrikt. Sedermera har Örby församling fått namnet Örby-Skene.

Gammal är kyrkan, Herrens hus

I Bokenäs, som numera tillhör Bokenäs församling, finns två kyrkor, den gamla från medeltiden och den nya kyrkan. Den gamla kyrkan används t.ex. för helgmålsböner om somrarna. Söndag 7 juli användes den för första gången sedan 1950-talet på en söndag förmiddag. Kyrkoherde Åke Back Olsson ledde gudstjänsten. Kyrkobönen lästes från predikstolen för att höras bättre, eftersom kyrkan saknar el och högtalare. Orgeln är en normal piporgel, men den behöver trampas då el saknas.

A.L. och A.E.

Forts från sidan 3.

Tredje söndagen efter Trettondedagen

- Lund** S:t Markus, Biskopsg. 10: 11 Hm L Artman
Oskarström S:t Gabriels koin, Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
Stockholm Kyrkl.Förb. Roseniuskyrkan, Smala gränd 5: Gtj 14:30 A Ekström
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 S Eriksen
Värmland, Fagerås S:t Petri gudstjänstgemenskap, Baptistkapellet, Köpungsv 2: Hm 15 P Toräng; M Fryxelius.
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

KYNDELSMÄSSODAGEN

- Alvesta** Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 10 S Appell
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Sånggtj 11 E Ångdahl
Fridafors kyrka Hm 11 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 *Namn ej bestämt*
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 I Svenungsson
Huskvarna Tegnérsg. 8: Hm 15 A Eliasson
Kinna Den gode Herdens förs., Näsagatan 2 (Pingskyrkan): Hm 14 Rune Imberg
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 L Artman
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: 11 Gtj P Toräng.
Ravlanda Lutherstiftelsens gudstjänstgemenskap, G:a skolan: Gtj 15 P Toräng
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Gtj 10 *Namn ej bestämt*

FEMTE SÖNDAGEN EFTER TRETTONDEDAGEN

- Alvesta** Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 J Brandt Erlandsson
Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Gtj 10 G Andersson
Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Hm 11 J Brandt Erlandsson
Fridafors kyrka Gtj 16 J-E Appell
Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Hm 11 *Namn ej bestämt*
Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 C S Block
Helsingborg, S:t Matteus, Bruksg. 27: Hm 15 M Lindström
Kinna Den gode Herdens förs., Näsagatan 2 (Pingskyrkan): Gtj 14 G Andersson
Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
Kungälv Kvarng. 8: Hm 15 S Eriksen
Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: 11 Gtj L Artman.
Oskarström S:t Gabriels koin, Mariakyrkan G:a Nissastigen 65: Hm 11 B Ådahl
Ravlanda Lutherstiftelsens gudstjänstgemenskap, G:a skolan: Gtj 15 P Toräng
Skara Missionsprovinsen, Betaniakyrkan, Vasagatan 10: Hm 10 J Ådahl
Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhemsv. 4: Hm 10 S Eriksen
Växjö Kyrkl. förb., Torpabacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

Forts på sidan 22

Vem är det som ska vara glad?

Adventssånger och psalmer sjungs både glatt och flitigt under tiden fram till jul. Men förstår vi vad vi sjunger om?

”Gå Sion din konung att möta” (SvPs 108:1)

”Dotter Sion, fröjda dig” (Lova Herren 68)

”Sions dotter lyft din panna, himmelriket är dig när” (O Olsson, *Advent*)

”Här kommer Sions förste, bland konungar den störste” (SvPs 104:5)

Man kan inte undgå namnet ”Sion” under söndagarna i advent. Det möter i de klassiska psalmerna såväl som i körsångerna. Det är inte så konstigt. Vi finner det i läsningen som är evangelietext varje år för första söndagen i advent, där evangelisten Matteus citerar från Gamla testamentet: ”Detta hände för att det skulle uppfyllas som var sagt genom profeten: Säg till dotter Sion: Se, din konung kommer till dig, ödmjuk, ridande på en åsna ...” (Matt 5:25) Det mesta av citatet kommer från Sakarja 9:9, men de inledande orden är faktiskt hämtade från Jesaja 62:11: Säg till dotter Sion.

Kanske har du hört orden om dotter Sion många gånger, men har du funderat över vem dotter Sion är? Och har Sion egna döttrar? Och varför inleder Matteus citatet om den åsneridande kungen med ord från Jesaja 62:11, trots att det är profeten Sakarja som nämner Sions dotter? Vi börjar med att reda ut geografin.

Var ligger Sion?

Namnet Sion möter bibelläsaren första gången i Andra Samuelsboken 5:7 och avser jebusiternas fästning, som låg i nuvarande sydöstra Jerusalem. Troligen kallades även höjden som fästningen låg på för ”Sions berg”. I Första Kungaboken 8:1 sägs nämligen att Sion är detsamma som Davids stad. Arken förs vid tempelinvigningen från Sion norrut till Moria berg på vilket templet uppförts. Med arken flyttar också namnet Sion norrut (Ps 48:3), och tempelberget blir också kallat för Sion (Ps 78:68-69). Sion blir därmed namnet på platsen där Gud

eller hans namn bor. *Herren har utvalt Sion, där vill han ha sin bostad* (Ps 132:13, jfr. Ps 2:6; 48:2; 74:2; 84:8; Jes 18:7). Men det stannar inte där. ”Sion” blir så småningom synonymt med hela Jerusalem. ”Dotter Sion” blir så en personifiering av Jerusalem och en beteckning på staden, medan ”Sions döttrar” blir detsamma som Jerusalems invånare (– undantagsvis talas det om Sions söner, Klag 4:2!). Detta framgår bland annat i den synonyma parallellismen i Sakarja 9:9: ”Fröjda dig storligen, du Sions dotter! Höj jubelrop, du Jerusalems dotter!” Till slut blir ”Sion” en beteckning på hela landet, och ”Sions döttrar” är då hela Guds folk oavsett var i landet man bor (Sak 9:13).

Var finns ”Sion” i Bibeln?

”Sion” är vanligt i Gamla testamentet och förekommer mer än 150 gånger, särskilt i Psaltaren och profetböckerna. I Nya testamentet stöter man på det mera sällan. Det förekommer bara sju gånger. Uttrycket ”dotter Sion” eller ”Sions dotter” nämns som bekant i samband med Jesu intåg i Jerusalem i ett citat från Gamla testamentet (Matt 21:5; Joh 12:15). Det förekommer i citatform två gånger i Romarbrevet (Rom 9:33 – Jes 28:16; 11:26 – Jes 27:9, 59:20), och en gång i Första Petrusbrevet (1 Pet 2:6 – Jes 28:16). De enda gångerna ”Sion” inte står i ett citat är i uttrycket ”Sions berg” som vi möter i Hebreerbrevet 12:22: ”Ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem” och i Uppenbarelseboken 14:1: ”Och jag såg, och se: Lammet stod på Sions berg och med Lammet etthundrafyrtiofyra tusen ...”

Sion – utgångspunkt för mission

I den kristna traditionen, från 300-talet och framåt, kom den sydvästra höjden i Jerusalem att associeras med Sion. Mot slutet av århundradet uppfördes där en basilika vid namn ”Heliga Sion, Alla Kyrkors Moder”. Anledningen var att man antog att det hus i vilket apostlarna var samlade på pingstdagen låg i den här delen av staden. Det var det kristna Sion från vilket evangeliet

börjat predikas, uppfyllelsen av Jesaja 2:3: Ty undervisning skall gå ut från Sion, HERRENS ord från Jerusalem.

”Sions dotter” eller ”dotter Sion”?

Adventpsalmerna talar både om ”Sions dotter” och ”dotter Sion”. Vilket är det bibliska? Svaret på den frågan beror hur vi översätter Matteus 21:5. Grekiskan är här nämligen tvetydig och vi kan antingen översätta med ”Sions dotter” (SFB 98) eller ”dotter Sion” (Bibel 2000). Översätter vi ”Sions dotter” är dess mamma – städer är feminina – staden Jerusalem. Dottern eller döttrarna är stadens invånare. Det är ett typiskt hebreiskt sätt att uttrycka sig. (Städer och byar kan också vara ”döttrar” till ett land eller en storstad. Juda döttrar – Ps 97:8 – är då lika med städerna i Judéen). Översätter vi å andra sidan ”dotter Sion” har vi en personifiering av staden Jerusalem i form av en ung kvinna. Sist och slutligen kanske det inte spelar någon större roll. ”Sions dotter” eller ”dotter Sion”, staden Jerusalem representerar i vilket fall Guds folk. Det innebär att när vi i advent sjunger om ”Sions dotter” eller ”dotter Sion”, så sjunger vi om gudsfolket, som väntar på Messias.

Varför blandas bibelcitaten?

Matteus inleder citatet om den åsneridande kungen med ord från Jesaja 62:11, trots att även Sakarja 9:9 nämner Sions dotter. Hur kommer det sig? Det finns två svar på frågan. För det första är Jerusalem djupast sett inte redo att ta emot Messias kungen med jubel, trots skarornas jubel. Judakungens ankomst måste proklamerats för Jerusalem i förhoppningen att de ska tro orden och ta emot Jesus som den sanne Davids son han är. För det andra säger sammanhanget i Jesaja kapitel 62 vad Jesus kommer med: Se din frälsning kommer! Matteus har från börjat av evangeliet förklarat att Messias ska bära namnet Jesus, ”för han ska frälsa sitt folk från deras synder” (Matt 1:21). Det påminns gudsfolket om under advent när de sjunger:

Hosianna!

Beredelsen inför Jesu födelses högtid föregås av ropet: Hosianna! På första advent sjungs den i gudstjänsten i alla våra kyrkor. Det har blivit en stark svensk tradition, som återkommer och upprepas varje år. Hela väntan på julen börjar djupast sett med det. Egentligen är det märkligt att man i det nordliga Sverige förbereder sig inför julen under det att ett ursprungligen hebreiskt jubelrop skallar. Dess betydelse förstås eller koms inte alltid ihåg. Det är inte ens säkert att man kan tänka sig hur vi här sjunger ur liturgin från Jerusalems tempel enligt en urgammal israelitisk förebild! Hosianna är ett jubelrop. Men egentligen är det en bön om hjälp, som stiger upp ur djupet. Det betyder: "Ack, hjälp!" eller "Ack, fräls!" Det ropas när nöden är stor och när ingen människa kan hjälpa eller rädda. Utgångspunkten är alltså snarare smärta och ångest, som förvärras av vetskapen om att man inte kan hjälpa sig själv. Det borde snarare resultera i fullständig misströstan. Kanske har man kunnat känna och erfara någonting sådant. I värsta fall är man just i ett sådant läge.

I våra egna böner om hjälp, och särskilt i syndanöden, tycker vi mera sällan att det är lämpligt eller ens möjligt att glädjas och jubla över hjälpen som kommer. Vi blir suckande kvar i vår tunga dysterhet, och väntar kanske bara liksom på den sista dödsstöten. I stället skulle vi kunna ropa eller sjunga: "Hosianna!" Det säger oss att vi inte har glömts bort utan att hjälpen redan är på väg. Därför finns det anledning att tack från hjärtats djup oc

proklamera sin salighet ända upp i höjden. Så här lär man sig att be i tro och i stor visshet. I hosianna förenas syndakänedom och känedom om nåden till en ljuv harmoni och melodi. En sådan här samhörighet torde nuförtiden vara ytterst ovanlig bland oss kristna. Men just det längtar var och en av oss efter i sitt innersta. Inte sant?

Kanske det här finns en fördold orsak till varför "Hosianna"-sången har blivit så populär. Ännu mera sällan kommer vi att tänka på att i utropet "Hosianna!" gömmer sig vår Frälsares namn. Namnet Jesus betyder just Hjälpare, Frälsare och Förlossare: "...och du skall ge honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk från deras synd" (Matt 1:21).

Enligt reglerna för det hebreiska språket förändras bokstäverna i verbet i fråga så mycket att det inte går att identifiera egennamnet med svenska öron. Därför skall vi alltid komma ihåg att inte ropa "Hosianna!" till någon annan än till honom allena, som kom för att frälsa oss från syndens, dödens och djävulens välde. Du glömmet väl inte att din ende Frälsare heter Jesus? Lagg inte till ditt eget eller någon annans namn vid sidan av hans. Ty: "Inte heller finns det under himlen något annat namn, som givits åt människor, genom vilket vi blir frälsta" (Apg 4:12). Som ett varnande eller skrämmande exempel kan man nämna 1930-talets Tyskland, där man ropade "Heil!" (tyska: 'lycka' eller 'frälsning') till en annan än Jesus, Frälsaren (tyska: "Heiland"). Resultatet var katastrofalt för hela Europa. Inte heller finns det under det krig som nu härjar mitt i Europa någon annan räddning för oss syndiga från timlig och evig nöd än vår Herres namn.

Ropet "Hosianna!" härrör närmare bestämt från psalmerna i Bibeln: "O, HERRE, fräls! O, HERRE, låt allt lyckas väl!" (Ps 118:24). Denna psalm är höjdpunkten i den judiska påskliturgin, som Jesus med sina lärjungar alldeles innan han begav sig till Getsemane. Folket sjöng det redan när han red in i Jerusalem för

att korsfästas. Därav uppenbaras det alltså för var och hur att Jesus gav oss den hjälp som bara han kunde och kan ge. Det skedde på Golgata på den blodiga långfredagen. Jesus föddes för att dö för oss. Det är det som det djupast sett är frågan om vid hans födelses högtid. Fira jul i denna anda, tackandes honom för hans nåd.

Psalm 118 har sjungits till Gamla testamentets Gud, till Herren Sebaot. Det är om honom det talas där, och man önskar att han kommer. I Nya testamentet tillämpas dock samma ord på Jesus. Han är Gud själv, som blev kött och bodde ibland oss. I hans namn döljer sig till syvende och sist Herrens eget namn, d.v.s. Jahve. Jesus betyder "Jahve frälser". Och ingen annan skulle heller kunna frälsa från helvetet och djävulens makt, om inte han som är "den ännu starkare" och som "binder (och övervinner) den starke". Den som inte tror detta om Jesu person tror inte på honom rätt och saligt.

Även vi sjunger Gamla testamentets "Hosianna!"-psalm – och inte bara i advent. Vid varje nattvardsgudstjänst sjunger vi: "O HERRE, fräls! O, HERRE, låt allt lyckas väl! Välsignad vare han som kommer i HERRENS namn!" (Ps 118:25-26). Vad är väl en större tröst för en eländig syndare än att gå till sin Herres bord för att få sin synd förlåten. Han blir inte bjuden till det bordet med orden: Var så god och kom och ät! Och man frågar inte heller honom då: Finns det några snälla barn eller kristna här? Ingen skulle komma till altaret efter någonting sådant. Vi kommer alltid dit efter syndabekännelsen och förlåtelsen, och där får vi återigen förlåtelse för våra synder på ett synligt sätt: "Det vi har hört, det vi med egna ögon har sett, det vi skådade och med våra händer rörde vid" (1 Joh 1:1). Det är julens gåva på korset!

Timo Laato

*Gå, Sion, din konung att möta
Jerusalem, gläds åt din Gud.
Strö palmer på väg för Messias,
Bered dig som väntande brud.*

...
*Han kommer till jorden att bringa
Ett offer på korsträdets stam,
Att dö för vårt syndiga släkte
Och för rättfärdighet fram.
Var glad ... (SvPs 108:1-2)*

Daniel Johansson

Lite stiftshistoria

Halländskt kyrkoliv omkring år 1700 (II)

”Karlarnas” kyrkoregemente

De svenska kungarna Karl XI och Karl XII fasthöll ju sin enväldiga maktbefogenhet även på det kyrkliga området. Ändå kan ingen påstå, att svenska kyrkan under årtiondena närmast före och efter 1700 led något svårt överväld eller sådant förtryck, som de kristna kyrkorna fått pröva på under senare och nutida diktaturer. Skillnaden var framför allt den, att de båda Karlarna från vår stormaktstid ville leva såsom kristna; de böjde sig villigt under den auktoritet, som är det gudomliga Ordet, vilket de dagligen läste och begrundade. Karl XI:s gemål, den fromma Ulrika Eleonora av Danmark, övade också ett välgörande inflytande på sin make och sin son. Drottningen fick så djupa intryck av Chr. Scrivers uppbyggliga skrifter, att hon tillskrev honom och erbjöd honom anställning som sin hovpredikant och biktader. Scriber var betänkt på att antaga hennes anbud, men efter någon brevväxling avböjde han och stannade kvar i Magdeburg, ehuru drottningen med hänsyn till hans klena hälsa lovat, att om han bara ville komma, skulle hon låta honom bli buren i en hängbår ända till Stockholm.

”Enhet och likformighet i religionen” var som nämnt ett livsinträsse i kyrkligt avseende, vilket 1600-talets svenska kungar delat med sitt folk allt sedan Uppsala möte 1593. Enhetstanken drevs nog stundom så långt, att främmande trosbekännare fick det trångt och efter våra begrepp ibland behandlades intolerant.

Kyrkliga böcker och förordningar

Slutet av 1600-talet utmärktes av en synnerlig livaktighet i kyrkliga avseende. Bl.a. tillkom flera kyrkliga böcker, som påbjöds till bruk i hela riket: en ny utläggning av Luthers lilla katekes, den s.k. Svebilii katekes, en ny handbok för kyrkans gudstjänster och förrättningar, en ny psalmbok av 1695, den s.k. svedbergska, och slutligen ny bibelöversättning, ”Karl XII:s bibel”, vilken

dock egentligen allenast var en varsam språklig modernisering av Gustaf Wasa bibel från 1541. Därtill må nämnas den nya kyrkolagen, där Kungl. Majestäts maktbefogenheter i kyrkliga ting kommer till uttryck. Kyrkolagen bär årtalet 1686; och året därpå fastställdes det s.k. sabbatsplakatet, en reviderad äldre stadga ”mot eder och sabbatsbrott”. Då detta plakat regelbundet åberopas vid de halländska visitationsstämmorna på Karl XII:s tid, må här nämnas något om dess innehåll.

Sabbatsplakatet ålägger varje frisk församlingsmedlem söndagliga kyrkobesök och regelbundet nattvardsfirande. Postilleläsande i hemmet är nog bra, men ingen må därav göra ett ”kyrkoförakt”. Under gudstjänsttid må ingen ”gå till skogs och skjuta eller fara till sjöss och fiska”. Ingen fick heller anträda en resa förrän efter gudstjänstens slut. Plakatet föreskrev t.o.m. hurudant sinnelaget skulle vara under det att man förrättade nödvändiga sysslor på söndagen. Detta skulle ske ”under gudeliga tankar och med böner, lov och tacksägelse”.

Vi tycker ju inte det är så märkvärdigt, att obligatorisk skolgång är föreskriven för våra barn. På sabbatsplakatets tid fann man det lika naturligt, att kyrkogång var lagstadgad. Kyrkan var ju också den tidens skola; kyrkan skulle se till, att alla blev läskunniga för att få kristen bildning och kunna bruka sin psalmbok och katekes. Bibeln var ännu för dyr och sällsynt för att kunna anskaffas i allmoge hemmen.

Vidare talar plakatet åtskilligt om svärjandet, en folksynd, som tycks ha haft gamla vanor i vårt land. Svärjaren skulle angivas för pastor, varnas, och om tredje varningen ej hjälpte, om söndagen sätta i ”stocken, sig till blygd för hela församlingen”. Vid varje kyrka skulle en straffstock uppsätta, där detta redskap inte förut fanns, ”slika ogudaktige till skräck och straff”. Missdådarens ben låstes fast mellan två stockar i vapenhuset; och bland försyndelser som på detta sätt skulle

bestraffas, var t.ex. ”framhårdande i dryckenskap, tobaksrökande vid kyrkan in på sammanringningen, skvaller och stim under gudstjänsten av självrådige gossar och drängar, svordom och annan otidighet, som förövas till Guds förtörelse, predikoämbetets förakt och församlingens förargelse”. Det var tydligen inte bara i Halland, utan säkert lika mycket i andra delar av landet, som det kunde gå oroligt till vid gudstjänsterna.

Prosten L. Dahlbergs visitationer

Nu skulle vi äntligen övergå till att studera några protokoll, skrivna av varbergsprosten Laur. Dahlberg, då han gjorde visitationer i sitt stora kontrakt, omfattande ungefär de nuvarande Varbergs och Falkenbergs kontrakt. Protokollen gäller åren 1699-1716. Tack vare en bokälskande komminister i Myckleby pastorat, August Berg, död 1937, finnes denna protokollsbok bevarad för eftervärlden. För c:a hundra år sedan hade boken kommit på villovägar, men Berg fann den, när han rotade bland gulnade papper i ett litet antikvariat. Han köpte luntan, som nu överlämnats till Göteborgs Landsarkiv.

Huvudfrågan vid Dahlbergs täta visitationer i församlingarna var denna: Hur efterlever prästen och socknen den nya ”Kong. Kyrckielagen” av 1686, ävensom av ”sabbatsplacatet” av 1687? Och härvidlag fick sannerligen intet anseende göras till personen. Visst var på den tiden ståndsskillnaden mycket stor. Men alla måste i lika mån böja sig för den enväldige konungens kyrkolag, genom vilken han ville befrämja kristen tro ochandel i hela sitt rike.

Jag tillåter mig citera Dahlberg efter hans eget stavsätt, som ger en säregen färg åt det högtidligt stela språket.

”Stadsfiscalen” i Varberg förständigades, enligt ett beslut på ett ”probsteting” i Varberg 1701 att avkräva och inleverera böter från alla dem, som försummat hög-

Kyrka och samhälle

Göran Skytte (1945-2024)

Den 20 november gick Göran Skytte ur tiden. Som journalist fick Skytte möta och samtala med de mest kända svenska profilerna i kyrka och samhälle under årtiondena omkring millennieskiftet. Under ytan av framgång och kändis-skap mätte han dock mycket dåligt

mässa, veckopredikningar och "Catechismi förhör". Och därvid fastställdes ett "särdeles withe" förr herr stadsfiskalen själv, "om han betrefas för weld, Wänskap, fruchtan för någons höghet eller sköldskap att öfwerse med någon, som Kong. Kyrckielagen och Sabbatsplacatet öfwerträder, så att han icke desamma lijka med de nedrige, obekante och oskyldige strax inför Magistraten utan åthskilnad angifwer och lagsöker, eftersom öfwerträdelser kan wara".

Likhet inför lagen, det är något, som den kristna kyrkan städse sökt förkunna; och att vi nu åtnjuter en rättsordning, gällande lika för alla, det är en av frukterna, som vuxit fram ur evangeliet om allas likhet inför den Gud, som icke har anseende till person.

En annan stående fråga är, hur präst och klockare fullgör sin plikt att lära unga och gamla läsa i bok och förstå det de läsa. Och så prøvas vid visitationen både läskunnigheten, förståndet och vad man kan läsa utantill, särskilt då budorden, trons artiklar och Fader vår.

Protokollen visar klart, att läskunnigheten var ganska allmän i Halland 150 år före folkskolestadgans tillkomst. Utan nöjaktiga kunskaper fick ungdomen icke tillträde till Nattvarden, ej heller kunde man erhålla lysning till äktenskap. Och för övrigt var det ju en skam att vid de söndagliga förhören befinnas vara okunnig. Under några huvudrubriker anför vi nu en liten del av innehållet i protokollen.

Ernst Sjöblom
1882-1961

Införd i Julhälsningar till församlingarna från präster i Göteborgs stift 1957.

psykiskt och sökte svar på de existentiella frågorna. Med tiden kom han till en kristen tro och genomskådade också avfallet inom det liberala kyrkliga etablissemang. Han vittnade om sin väg till tro i boken *Omvänd*, som utkom 2009 och nådde en bred läsekrets. Så här efter Göran Skyttes bortgång kan man läsa boken som hans andliga testamente samtidigt som den ger en bild av ett land och en kyrka, som förändrades nästan till oigenkännlighet under Skyttes livstid.

Göran Skytte föddes 1945 i Västra Skrävlinge församling i Malmö och var i ungdomsåren nyfiken på kyrkan och kristendomen. Då konfirmationstiden inte gav honom svar på de frågor han bar på valde han dock att lämna Svenska kyrkan 1967. I stället sveptes han med i det sena 60-talets radikala vänstervåg. När Skytte kom in på journalisthögskolan i Göteborg 1972 fann han att många av studiekamraterna var aktiva i olika öppett kommunistiska organisationer, någonting som på det röda 70-talet, långt före Berlin-murens fall, inte ansågs som kontroversiellt. Skytte beskriver hur det gick ett "lämmeltåg" av kommunistiska studenter från journalisthögskolan till landets nyhetsredaktioner, inte minst till TV2, känd som "den röda kanalen". Självt nådde Skytte stora journalistiska framgångar under 1980-talet, då han bland annat samarbetade med författaren Jan Guillou. När han avslöjade den socialdemokratiska justitieministern Ove Rainers skatteaffärer ledde det till ministerns avgång 1983. Året därpå fick Skytte Stora journalistpriset.

Höjdpunkten i sin karriär nådde han dock på 1990-talet, när han fick ett helt eget TV-program med namnet *Skytte* på bästa sändningstid, efter TV-nyheterna kl. 20.00. I *Skytte* gjorde han långa intervjuer med de mest kända personligheterna inom politik, kultur, näringsliv o.s.v. i 1990-talets Sverige. Till de många celebra gästerna hörde förstås den folkliga Volvo-chefen Per

G. Gyllenhammar. (Gyllenhammar avled dagen efter Göran Skytte, den 21 november 2024.)

Samtidigt som Skytte drog en miljonpublik var han en trasig människa, som gick in och ut på psykakuten, för säkerhets skull genom bakdörren för att den kände programledarens problem inte skulle bli kända. Tankarna går osökt till den gamla psalmen: *Nyckfull är lyckan till väsen och tycke. Sorgen tar säte i konungens barm; ofta ett bröst under kosteligt smycke gömmer sin oro och hemliga harm. Alla har sitt, hårt eller blitt. Himlen alena är sorgerna kvitt.* (Sv Ps 269:2)

Samtidigt var Skytte en andlig sökare, som började besöka olika kyrkor för att finna svar på livsfrågorna. Efter en gudstjänst i Strömstads kyrka fick han en Bibel av kyrkoherden Sten Edgar Staxäng, och Skytte blev därefter en nyfiken och flitig bibelläsare. Efter en retreat på S:t Davidsgården i Rättvik 1995 kom Göran Skytte ut som bekännande kristen. Till en början tog han inte upp Gud och tro i sina program, dels för att hålla sitt sökande – och sina upptäckter – för sig själv och dels av rädsla för att "bli stolle-förklarad". Så småningom började han dock fråga sina gäster i TV-studion om de trodde på Gud. Detta blev inte slutet på hans TV-karriär, utan ökade de redan skyhöga tittarsiffrorna med 100 000-tals personer. Detta tolkade han som att svenskarna ändå längtade efter att få höra om de andliga frågorna, som i media hade sopats under mattan under 1970- och 80-talen. Skytte talar om "Guds återkomst i media" på 1990-talet.

Samma år som Skytte blev bekännande kristen valde han att återinträda i Svenska kyrkan. Såsom en av landets mest kända journalister fick han en kanal direkt till Svenska kyrkans ledning, inklusive ärkebiskop K G Hammar. Skytte upplevde detta som smickrande och han började få välbetalda anbud från Svenska kyrkan. Samtidigt började

han känna oro för att bli en del av ett "hov" omkring Hammar: *det var något som inte stämde helt. Jag blev inbjuden att ställa frågor vid en rad stora och viktiga möten, men stämningen blev aldrig riktigt hjärtlig och varm. Jag hade en känsla av att jag ställde fel frågor. Det blev allt mer tydligt att vi i vissa avseenden hade mycket olika uppfattning. Särskilt en fråga låg som en trampmina på vägen framför oss: frågan om röd politik i prästräkt.* (Omvänd, s 67-68)

Brytningen mellan Skytte och ärkebiskop Hammar kom år 2000. När Skytte riktade kritik mot våldssamma globaliseringsmotståndare på vänsterkanten blev svaret från Hammar och hans krets rasande. Skyttes minnesbilder andas både besvikelse och förvåning: *Det hade dröjt många år innan jag kom in i kyrkan. Nu kände jag mig plötsligt avvisad, nästan som bannlyst. Inte för min inställning till Jesus, utan på grund av min politiska åskådning.* (Omvänd, s 82-83) Efter angreppet från K G Hammar tog mängder av präster i Svenska kyrkan kontakt med Skytte för att berätta för honom om utfrysning, mobbning och trakasserier från kyrkoledningens sida, vilket ledde till att han fick insikt i den långt gångna sekulariseringen av samfundet, en utveckling med rötter i Socialdemokraternas kyrkopolitik redan under mellankrigstiden. Ett tag umgicks Skytte med tanken att på nytt lämna Svenska kyrkan, tankar som han övergav då han fann sig tillrätta i en av Svenska kyrkans församlingar i Lund. Senare hittade han till Laurentii-stiftelsens gudstjänster i samma stad. Han beskrev 2009 denna resa på följande sätt: *För ett par år sedan blev jag ständigt inbjuden att mot höga arvoden delta i det kyrkliga etablissemangets olika evenemang, och det höll till slut på att kosta mig min tro. Nu är jag plötsligt en del av något som troligen är en av Sveriges fattigaste församlingar, dessutom på ljusårs avstånd från etablissemanget – och tron likom sköljer över mig, i våg efter våg.* (Omvänd, 124)

Skytte kom under 2000-talets första årtionde i nära kontakt med många inom Svenska kyrkan, som höll fast vid den gamla ämbetssynen, särskilt inom högkyrkligheten. Han berättade om dessa kontakter i en kolumn på Svenska Dagbladets

ledarsida 2005, vilket ledde till en kraftig mediestorm i Kyrkans Tidning. Trots att Skytte efter många år i offentligheten ljus var van vid att bli sågad jäms med fotknölnarna blev han överraskad över vad han upplevde som en våg av "hat", som han fick möta efter att han gett uttryck för förståelse för de så kallade "kvinnoprästmotståndarna", eller som han själv säger "dissidenterna" inom Svenska kyrkan: *Så till exempel förstod jag att det fanns och finns nästan en hatisk kraft i motståndet mot präster som inte delar den politiserade kyrkans uppfattning i just denna fråga. Dessutom förstod jag att detta hat gäller också sådana som uttalar någon som helst sympati för sådana präster. Och slutligen förstod jag att detta hat gäller inte minst om sympatin uttalas av någon som själv är för kvinnliga präster.* (Omvänd, s 130-131) Skytte blev i Kyrkans Tidning uppmanad att lämna Svenska kyrkan av en kvinnlig präst i Malmö. Han hade själv blivit en önskad "dissident" i Svenska kyrkan.

Göran Skyttes bortgång har uppmärksammats med artiklar i många tidningar, där man lyfter fram hans bedrifter som journalist under 1980- och 90-talen. Med världens sätt att se det var Skyttes storhetstid över när TV-programmet Skytte lades ner 1997. Själv såg han det inte alls så. I boken *Omvänd* vittnar han om hur Herren i sin nåd och trofasthet fortsatte att leda honom vidare på trons väg. Han beskriver hur han många gånger överraskades över insikten i hur lite han egentligen hade förstått av kristendomen. Skytte tolkade Guds handlande med honom i ljuset av nådens ordning, som han med åren kom att fördjupa sig i. Med åren blev han också en känd kristen författare och talade vid kristna möten över hela Sverige, men han var ändå medveten om att han inte var teolog eller präst, utan betraktade alltid sig själv som journalist.

Personliga berättelser, såsom Skyttes *Omvänd*, om en sökares väg till omvändelse och tro på Jesus Kristus är uppmuntrande läsning. Samtidigt bidrog *Omvänd* till att ge den bredare allmänheten en djupare och mer nyanserad bild av striderna inom Svenska kyrkan och de annars så demoniserade kvinnoprästmotståndarna, som var lovligt villebråd

Fortsättning från sidan 17

SEPTUAGESIMA

- Alvesta Helga Trefaldighets förs., Storgatan 36: Hm 15 L Artman
 Borås Johannes förs., Gustav Adolfsg. 7: Hm 10 G Andersson
 Emmaboda S:t Andreas förs., Södra v. 22: Gtj 11 A Petersson
 Göteborg Immanuel förs., Glöstorpsv 49: Fam.hm 11 *Namn ej bestämt*
 Göteborg Lutherstiftelsen, Ekmansgatan 3: Gtj 11 T Johansson. Nattvardsförhör.
 Huskvarna Tegnérsg. 8: Gtj 15 G Siverbo
 Kinna Den gode Herdens förs., Näsagan 2 (Pingstkyrkan): Hm 14 H Vestergård
 Kristianstad Gratia Dei: Hm 11 J-E Appell
 Lund S:t Markus, Biskopsg. 10: 11 Hm P Toräng.
 Värmland, Fagerås, S:t Petri gudstjänstgemenskap, Baptistkapellet, Köpungsv. 2, Hm 11, S. Petersson
 Uddevalla Mariakyrkan, Sommarhems v. 4: Gtj 10 *Namn ej bestämt*
 Växjö Kyrkl. förb., Torpacken 3: Gtj 11 P Gustafsson

GLÖM INTE

att förnya

prenumerationen på
Göteborgs Stifts-Tidning!
 Eller ge den som gåva!

Helår: 350:-, halvår: 200:-

Nyprenumerant och/eller gåvoprenumerant 275:- för helår.

Plusgiro 2 55 21-6

Betalning i god tid underlättar.

Meddela gärna
 eventuell ändring.

Kontakt: 0723-180941

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

i svensk offentlighet. Boken kunde också visa på avkristnandet av Svenska kyrkan, som många svenskar, antagligen de flesta, ännu inte hade förstått vidden av.

Han avled efter en längre tids sjukdom, och bodde vid sin bortgång i Limhamns distrikt i födelsestaden Malmö. Han sörjs nu av bland andra brodern Håkan Skytte. Göran Skytte blev 79 år.

Anders Alapää

Friden och striden – julens omaka par

Julens tema är hur Guds Son föds som människa, det vi kallar inkarnationen. Av naturliga skäl läser vi oftast evangeliernas inledning och Jesaja under julhelgen. Men inkarnationen finns skildrad i fler bibelböcker. Vad har exempelvis Uppenbarelseboken att säga om inkarnationen? I den här artikeln stannar vi vid Uppenbarelseboken 12:1–6, som mer än någon annan text i Uppenbarelseboken zoomar in konsekvenserna av julens budskap.

Julen är fridens högtid framför alla. Med all rätt – detta var änglarnas budskap till herdarna. I kyrkan och i missionshuset talas det om frid i hjärtat. Men även i hemmen hoppas vi på frid och fred. Under släkt- och familjemiddagar umgås människor som inte ses så ofta, och den underförstådda förväntan vi tar med oss till dessa möten är att vi ska kunna hålla sams, hålla frid. Bråk under julhelgen är extra uppsplitande just eftersom julen förväntas innebära det motsatta.

Den som läser Uppenbarelsebokens skildring om julens andliga tema – hur Guds Son föds som människa, inkarnationen – sätter dock snabbt glöggen i halsen. Här står det inget om att inkarnationen medför goda relationer (eller god mat). I stället verkar Guds Sons människoblivande förknippas med helt andra saker – kamp och strid, förföljelse, hot och flykt. Bibeltextern från Uppenbarelseboken 12:1–6 delas här in i tre delar: Kvinnan, Draken, och Sonen.

Kvinnan, 12:1–2

Ett stort tecken visade sig i himlen: en kvinna klädd i solen och med månen under sina fötter och en krona av tolv stjärnor på sitt huvud. Hon var havande och ropade i barnsnöd och födslovärkar.

Först ser författaren en kvinna. Hon har tolv stjärnor på sitt huvud, är gravid och ska alldeles strax föda. Våra tankar går till jungfru Maria – hennes graviditet har ju stått i fokus under advent och jul. Men de tolv stjärnorna får oss också att tänka på Israel, Guds folk. Folket bestod ju just av tolv stammar. Och folket

personifieras ofta i GT av en ung kvinna. Det visar sig sedan att kvinnan är en symbol för Guds folk i både gamla och nya förbundet.

Draken, 12:3–4a

Och ett annat tecken visade sig i himlen, och se: en stor eldröd drake med sju huvuden och tio horn och sju kronor på sina huvuden. Hans stjärnt svepte med sig en tredjedel av himlens stjärnor, och han kastade ner dem på jorden.

Draken är en symbol för djävulen, människans fiende. Han är också Guds fiende, och gör sitt bästa för att döda och tillintetgöra både kvinnan och hennes son. Djävulen är en ond andemakt som under Gamla testamentets tid verkade genom Israels fiender för att förgöra gudsfolket. Han ligger bakom både faraos och Herodes mördarpatruller, och gör sitt bästa för att förgöra gudsfolket.

Sonen, 12:4b–6

Och draken stod framför kvinnan som skulle föda, för att sluka hennes barn så snart hon hade fött det. Och hon födde ett barn, en Son som ska styra alla folk med järnspira, och hennes barn rycktes upp till Gud och hans tron.

Sonen som föds är vår Herre Jesus. Det lilla barnet ska trots sin maktlöshet styra alla folk med järnspira. Varje gång en människa döps och kommer till tro, sträcks järnspiran ut och Kristi rike inkluderar då ytterligare en medborgare. Men, detta sker inte på ett lugnt och fridfullt sätt.

Kvinnan flydde då ut i öknen, där hon har en plats som Gud berett för henne så att hon får sitt uppehälle där i ettusen tvåhundra sextio dagar.

Vi lever under missionens tid, under den tid då budskapet om Jesus ska spridas runt om i hela världen för att alla folk ska få höra evangeliet. Men detta är inte fridens utan snarare stridens tidsålder. Varför då? Jo, för att djävulen inte kommer att låta detta ske utan strid. Han kommer att fortsätta hota, förfölja eller förföra kristna världen

över. Många kristna kommer under julhelgen troligen att få fly eller ge sitt liv för vittnesbördet om Jesus.

Julen ger oss tillfälle till att njuta – av vila, god mat, och i bästa fall av fridfulla och goda relationer. Allt detta är Guds goda gåvor till oss. Men Uppenbarelsebokens skildring av jultemat ger oss anledning till eftertanke: vi får inte glömma att Guds frid i världen många gånger i stället skapar strid.

Jesus blev förföljd och dödad. Enligt traditionen dog elva av tolv apostlar som martyrer. Många kristna förföljs runt om i världen idag. Låt oss inte glömma dem under denna julhelg. Låt oss be för de trossyskon som förföljs. Låt oss stärka och uppmuntra varandra så att de kristna i Sverige inte andligen somnar in. Låt oss sända ut arbetare till länder där evangeliet inte är känt. Och låt oss komma ihåg att ”martyrernas blod är kyrkans utsäde.” Där kyrkan förföljs och attackeras av världen, där finns det också ett andligt liv. Gud kommer att hålla sin hand över sin kyrka under denna tid. Gud kommer att hålla sin hand över dig och mig.

De övervann honom genom Lammet blod och genom sitt vittnesbörds ord, de älskade inte sitt liv så högt att de drog sig undan döden (Upp. 7:11).

Mattias Lindström

Tack för alla gåvor under året!

Göteborgs Stifts-Tidning

Plusgiro 2 55 21-6

Prästkassan

Plusgiro 34 65 56-4

Lutherstiftelsen

Plusgiro 49 12 14-3

Bankgiro 340-5826

Swish 123-000 16 85

Nr 9

B POSTTIDNING
Ej retur

Själavård idag

*Temadag lördagen 11 januari 2025
på Församlingsfakulteten i Göteborg (FFG),
Ekmansgatan 3*

Vad är själavård, till skillnad från allmän människovård? Frågan är teologisk, men också kyrkorättslig i fråga om tystnadsplikten. Vad är själavårdens mål? Vilka är redskapen? Dessa frågor adresseras på en temadag för alla intresserade som Församlingsfakulteten och Lutherstiftelsen inbjuder till. Gästföreläsare är Andreas Stenkar Karlgren, präst och advokat med stor erfarenhet av kyrkorättsliga frågor.

Program

9.30 Inledning och bön. Själavårdens grund, medel och ordning, Patrik Toräng
10.30 Fika
11.00 "Du behövs!", Fredrik Brosché
12.00 Samtal följt av lunch
13.30 Själavård i mötet med sorg och lidande, Timo Laato
14.30 Fika
15.00 Själavård och tystnadsplikt, Andreas Stenkar Karlgren
16.00 Slut

Varmt välkommen!

Anmälan senast 3 januari till FFG:s expedition: info@ffg.se.
I anmälningsavgiften 300 kr ingår fika och lunch. Ange i anmälan om du tillhör FFG:s pelarhall, alumni, eller nuvarande studentgrupp (ingen anmälningsavgift!) Avgiften inbetalas till FFG via swish (123 100 84 57) PlusGiro (64060-7): eller Bankgiro (622-5387)

advokat Andreas Stenkar Karlgren
010-762 04 00 | www.ives.se

Tänk på att meddela ändrad adress

Göteborgs Stifts-Tidning får inte längre returer av tidningar som inte kunnat delas ut.

V.g. meddela vid behov ändrad eller korrigerad adress till:

gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Telefon: 0723-180941

Göteborgs Stifts-Tidning
Ekmansgatan 3 411 32 Göteborg

Alla våra läsare
tillönskas

God Jul

& Gott

Nytt År!

*Jag är världens
ljus. Den som
följer mig skall
inte vandra i
mörkret utan
ha livets ljus.
Johannes 8:12*

GLÖM INTE
att förnya prenumerationen!

Helår: 350:- Ny/gåva 275:-

Plusgiro 2 55 21-6

Kontakt: 0723-180941
gbgs.stifts.tidning@gmail.com

Nummer 1
planeras utkomma
fredagen den
21 februari 2025.